

SOPIMUS
SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN
SEKÄ
NATON OPERAATIOJOHTOPORTAAN JOHTOESIKUNNAN
JA
NATON TRANSFORMAATIOJOHTOPORTAAN JOHTOESIKUNNAN
VÄLILLÄ
PARIISIN PÖYTÄKIRJAN TÄYDENTÄMISESTÄ

JOHDANTO-OSA.....	5
1 ARTIKLA MÄÄRITELMÄT	6
2 ARTIKLA YLEISET MÄÄRÄYKSET	9
3 ARTIKLA NATON KOMENTORAKENTEeseen KUULUVAN LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN SIOITUSPAIKKA JA PYSYVÄN SIOITUSPAIKAN MUUTTAMINEN	10
4 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN TILOJEN JA ALUEIDEN KÄYTTÖ	11
5 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN TILOJEN JA ALUEIDEN LOUKKAAMATTOMUUS	12
6 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN VAPAUDET	12
7 ARTIKLA KORKEA-ARVOISEN HENKILÖSTÖN VAPAUDET JA ERIOIKEUDET	13
8 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN HENKILÖSTÖVAHVUUS.....	14
9 ARTIKLA MAAHANTULO, MAASTA POISTUMINEN, MAASSA TYÖSKENTELY JA MAASSA OLESKELU	15
10 ARTIKLA STRATEGISTEN JOHTOESIKUNTIEN OIKEUDELLINEN KELPOISUUS.....	16
11 ARTIKLA VAHINGONKORVAUSVAATIMUKSET	17
12 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN PALVELUKSESSA OLEVA SIVILIHENKILÖSTÖ.....	17
13 ARTIKLA SOPIMUSTOIMITTAJAT JA NIIDEN TYÖNTEKIJÄT	19
14 ARTIKLA NATON HENKILÖTURVALLISUUSSELVITYS.....	20
15 ARTIKLA PANKKITILIT JA VALUUTTA	20
16 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNTIEN VEROTUKSEEN LIITTYVÄT VAPAUDET JA OIKEUDET	21
17 ARTIKLA KANTTIINIT, KAHVILAT JA RUOKALAT	24
18 ARTIKLA OIKEUTETTujen JÄSENTEN VEROTUKSEEN LIITTYVÄT VAPAUDET JA OIKEUDET	25
19 ARTIKLA VEROTUKSEEN LIITTYVIEN VAPAUKSIEN JA OIKEUKSIEN SOVELTAMINEN	26
20 ARTIKLA YMPÄRISTÖN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN SUOJELU.....	27
21 ARTIKLA TERVEYDEN SUOJELU	28
22 ARTIKLA TERVEYDENHUOLLON JA SUUN TERVEYDENHUOLLON PALVELUT	29
23 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN JÄSENTEN JA HEIDÄN HUOLLETTAVIENSA EVAKUOINTI	29
24 ARTIKLA KIRJEENVAIHTO JA VIESTINTÄ	29
25 ARTIKLA TELEVIESTINTÄPALVELUT	31
26 ARTIKLA TURVALLISUUDEN JA JÄRJESTYKSEN YLLÄPITO TILOJEN JA ALUEIDEN SISÄ- JA ULKOPUOLELLA.....	32
27 ARTIKLA TURVALLISUUS JA JOUKKOJEN SUOJAUS.....	32
28 ARTIKLA ASEET	33
29 ARTIKLA LIIKENNESÄÄNNÖT JA MOOTTORIAJONEUVOT	33
30 ARTIKLA AJOLUVAT	34
31 ARTIKLA REKISTERIKILVET	34
32 ARTIKLA SOTILASKERHOT, MATKUSTUSMAKSUJEN ALENNUKSET JA LIIKUNTAPALVELUT	35

33 ARTIKLA KASVATUS JA KOULUTUS.....	35
34 ARTIKLA MORAALIA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ TOIMINTA	36
35 ARTIKLA TÄYTÄNTÖÖNPANO JA RIITOJEN RATKAISEMINEN.....	36
36 ARTIKLA MUUTOKSET	37
37 ARTIKLA VOIMAANTULO, VOIMASSAOLO JA VOIMASSAOLON PÄÄTTYMINEN	37

JOHDANTO-OSA

Ottaen huomioon Washington D.C:ssä 4 päivänä huhtikuuta 1949 allekirjoitetun Pohjois-Atlantin sopimuksen,

ottaen huomioon Lontoossa 19 päivänä kesäkuuta 1951 allekirjoitetun sopimuksen Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta (jäljempänä ”sopimus”),

ottaen huomioon Pariisissa 28 päivänä elokuuta 1952 allekirjoitetun pöytäkirjan Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta (jäljempänä ”pöytäkirja”),

ottaen huomioon Brysselissä 19 päivänä kesäkuuta 1995 allekirjoitetun sopimuksen Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimusvaltioiden ja muiden rauhankumppanuuteen osallistuvien valtioiden välillä niiden joukkojen asemasta sekä sen lisäpöytäkirjat, jotka ovat voimassa Suomen alueella (jäljempänä ”PfP SOFA”),

tunnustaen Pohjois-Atlantin neuvoston toimivallan aktivoida ja deaktivoida Naton sotilaselimet, joilla on kansainvälinen asema,

tietoisina siitä, että päätös perustaa pöytäkirjassa tarkoitettu kansainvälinen sotilasesikunta tai -organisaatio Suomen alueelle edellyttää Suomen hyväksyntää ja että perustamisen ja tuen ehdoista määrätään myöhemmillä järjestelyillä,

tahtoen tehdä täydentävät sopimukset ja järjestelyt pöytäkirjan mukaista asemaa nauttivien Naton sotilaselinten perustamisesta Suomen alueelle ja toiminnasta siellä ja niissä palvelevan tai niiden palveluksessa olevan henkilöstön olosuhteista,

ottaen huomioon, että Nato voi tehdä muita sopimuksia sellaisten valtioiden kanssa, jotka ovat Naton kumppanuus- ja yhteistyöohjelmien jäseniä, helpottaakseen näiden valtioiden kansalaisten mahdollisuutta osallistua Naton johtamiin joukkoihin niiden erottamattomana osana tai toimia Naton kansainvälisissä sotilasesikunnissa,

tietoisina siitä, että Pohjois-Atlantin neuvosto voi päättää tehdä Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan unionin, muiden kansainvälisten järjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten tuomioistuinten kanssa sopimuksia, joiden mukaan nämä organisaatiot voivat osallistua sellaisiin Naton ohjelmiin, tehtäviin ja toimintoihin, joilla on pöytäkirjaan ja tähän sopimukseen perustuva asema, tai muutoin tukea niitä,

ja yhteisymmärryksessä siitä, että tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi ja tuen tarpeiden täyttämiseksi saatetaan tarvita erillisiä täytäntöönpanojärjestelyjä,

Suomi sekä Naton operaatiojohtoportaан johtoesikunta ja Naton transformaatiojohtoportaан johtoesikunta, jäljempänä "osapuolet", ovat pöytäkirjan 16 artiklan 2 kappaleen mukaisesti tehneet seuraavan sopimuksen:

1 ARTIKLA MÄÄRITELMÄT

Tässä sopimuksessa (jäljempänä "täydentävä sopimus") termeillä on seuraavat merkitykset:

1. "SHAPE" tarkoittaa Naton operaatiojohtoportaан johtoesikuntaa.
2. "SACEUR" tarkoittaa Naton Euroopan-joukkojen komentajaa.
3. "HQ SACT" tarkoittaa Naton transformaatiojohtoportaан johtoesikuntaa.
4. "SACT" tarkoittaa Naton transformaatiojohtoportaан komentajaa.
5. "Strateginen johtoesikunta" tarkoittaa SHAPEa tai HQ SACTia tapauksen mukaan ja pöytäkirjan 1 artiklan b kohdan määritelmän mukaisesti sekä mahdollisia tulevia strategisista johtoesikuntia tai seuraajaorganisaatioita.
6. "Liittokunnan esikunta" sisältää tätä täydentävää sopimusta sovellettaessa ja pöytäkirjan 1 artiklan c kohdassa määrätyn lisäksi Naton sotilaselimet, joille annetaan pöytäkirjan mukainen asema pöytäkirjan 14 artiklan mukaisesti Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksellä ja siten kuin on ennakoitu 19 päivänä toukokuuta 1969 tehdyssä Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksessä menettelyistä Naton sotilaselinten aktivoimiseksi ja uudelleen organisoimiseksi rauhan aikana sekä säännöistä kansainvälisen aseman ja kansainvälisen rahoituksen myöntämisestä niille (C-M (69)22).
7. "Naton kumppanuus- ja yhteistyöohjelmat" tarkoittaa kaikkia Pohjois-Atlantin neuvoston hyväksymiä Naton kumppanuus- ja yhteistyöhankkeita riippumatta siitä, perustuvatko ne maantieteelliseen vai toiminnalliseen suhteeseen.
8. "Kansainväliset järjestöt, kansalaisjärjestöt ja kansainväliset tuomioistuimet" tarkoittaa niitä organisaatioita, jotka osallistuvat Naton toimintaan Suomen alueella sijaitsevan tai muutoin siellä tai sieltä käsin toimivan liittokunnan esikunnan tuella tai tukena, kun Pohjois-Atlantin neuvosto on hyväksynyt osallistumisen ja kyseinen liittokunnan esikunta on asianmukaisesti ilmoittanut siitä Suomelle.

9. "Liittokunnan esikunnan päällikkö" tarkoittaa sotilas- tai siviilihenkilöstöön kuuluvaa ylempää vastuuvirkamiestä, joka on kulloinkin nimitetty tai määrätty edustamaan liittokunnan esikuntaa.

10. "Lähettiläjävaltio" tarkoittaa Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolta, mukaan lukien Suomea, sekä PfP SOFAn osapuolta, joka määrää palvelukseen pöytäkirjan 3 artiklassa ja PfP SOFAn toisen lisäpöytäkirjan I artiklan 1 kappaleen b kohdassa määritellyjä jäseniä.

11. "NCS" tarkoittaa Naton komentorakennetta.

12. "Jäsenet" tarkoittaa Suomessa toimivassa liittokunnan esikunnassa palvelevaa henkilöstöä, jonka lähettiläjävaltio on sinne määrännyt tai joka palvelee liittokunnan NCS-esikunnassa, mukaan lukien lisäelementteihin määrätty henkilöstö, joka kuuluu johonkin seuraavista ryhmistä:

a. lähettiläjävaltion maa-, meri- tai ilmavoimiin kuuluva sotilashenkilöstö sekä johonkin Naton kumppanuus- ja yhteistyöohjelmaan osallistuvan valtion vastaava henkilöstö, jos asia on koordinoitu Suomen kanssa;

b. siviilihenkilöstö, jolla tarkoitetaan henkilöstöä, johon kuuluu jotkut seuraavista:

(i) määritelmän mukaiset henkilöt, jotka ovat lähettiläjävaltion kansalaisia ja sen palveluksessa, sekä johonkin Naton kumppanuus- ja yhteistyöohjelmaan osallistuvan valtion vastaava henkilöstö, jos asia on koordinoitu Suomen kanssa;

(ii) liittokunnan esikunnan palveluksessa olevat Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolen kansalaiset, jotka kuuluvat Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksen mukaisesti Naton siviilihenkilöstöä koskevissa määräyksissä määriteltyihin siviilihenkilöstöluokkiin;

c. henkilöt, jotka kansainvälinen järjestö, kansalaisjärjestö tai kansainvälinen tuomioistuin on Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksen perusteella määrännyt palvelemaan liittokunnan esikunnassa, jollei heillä ennestään ole sellaisiin erillisiin sopimuksiin perustuvaa asemaa, joissa Suomi on osapuolena;

13. "Huollettava" tarkoittaa pöytäkirjan 3 artiklan 1 kappaleen c kohdassa määriteltyjen henkilöiden lisäksi henkilöä, joka on oikeudellisista, taloudellisista tai terveydellisistä syistä riippuvainen liittokunnan esikunnan jäsenestä, saa elatuksensa tältä jäseneltä, asuu hänen kanssaan ja oleskelee Suomen alueella

lähettäjävaltion vahvistuksen perusteella tai Naton siviilihenkilöstön (Naton siviilihenkilöstöä koskevissa määräyksissä määritellyn mukaisesti) ollessa kyseessä liittokunnan esikunnan vahvistuksen perusteella.

14. "Oikeutetut jäsenet" tarkoittaa liittokunnan esikunnan edellä 12 alakohdassa määriteltyjä jäseniä, lukuun ottamatta sellaisia jäseniä, jotka Suomi on määrännyt palvelemaan liittokunnan esikunnassa tai jotka ovat esikunnan palveluksessa ja ovat Suomen kansalaisia tai oleskelevat pysyväisluonteisesti Suomessa.

15. "Turvallisuushenkilöstö" tarkoittaa sopimuksen VII artiklan 10 kappaleessa tarkoitetun sotilaspoliisin jäseniä sekä riittävän koulutuksen saaneita jäseniä, jotka liittokunnan esikunnan päällikkö tai määrätty edustaja on määrännyt takaamaan järjestyksen, kurin ja turvallisuuden ylläpitämisen liittokunnan esikunnan tiloissa ja alueilla. Turvallisuushenkilöstöön kuuluva henkilöstö määrittää liittokunnan esikunnan sisäisessä turvallisuussuunnitelmassa Naton toimintaperiaatteiden mukaisesti.

16. "Paikalta palkattu henkilöstö" tarkoittaa siviilihenkilöstöä, jonka asema määräytyy paikallisesti sopimuksen IX artiklan 4 kappaleessa määritellyllä tavalla.

17. "Sopimustoimittajat" tarkoittaa sellaisia oikeushenkilöitä, jotka ovat yritystoiminnan harjoittamiseen laillisesti oikeutettuja yrityksiä tai luonnollisia henkilöitä ja joiden kanssa liittokunnan esikunta on tehnyt hankintasopimuksen, joita ei ole perustettu eikä rekisteröity Suomen alueelle Suomen lainsäädännön mukaisesti ja joilla ei ole siellä Suomen lainsäädännön mukaista pysyvää kotipaikkaa ja jotka eivät asu Suomessa hankintasopimuksen tekemisen ajankohtana ja jotka tarjoavat teknisiä asiantuntijapalveluja tai muutoin suorittavat asiantuntija- ja neuvontatehtäviä yksinomaan Suomessa tarkoituksena toteuttaa liittokunnan esikunnan kanssa tehtyä tai sen tukemiseksi tehtyä hankintasopimusta. Tähän sisältyvät myös alihankkijat.

18. "Sopimustoimittajien työntekijät" tarkoittaa henkilöitä, jotka eivät ole Suomen kansalaisia eivätkä oleskele pysyväisluonteisesti Suomessa ja jotka suorittavat Suomessa palveluja yksinomaan tarkoituksena toteuttaa Suomessa toimivan liittokunnan esikunnan kanssa tehtyä tai sen tukemiseksi tehtyä hankintasopimusta tämän täydentävän sopimuksen mukaisen toiminnan yhteydessä.

19. "Sopimustoimittajan työntekijän huollettava" tarkoittaa puolisoa tai lasta, joka on elatuksen saamiseksi riippuvainen sopimustoimittajan työntekijästä, tai henkilöä, joka on oikeudellisista, taloudellisista tai terveydellisistä syistä riippuvainen sopimustoimittajan työntekijästä, saa elatuksensa tältä työntekijältä, asuu hänen kanssaan ja oleskelee Suomen alueella. Jos kyse on sellaisesta sopimustoimittajan

työntekijän huollettavasta, joka ei ole työntekijästä elatuksen saamiseksi riippuvainen puoliso tai lapsi, huollettavan perhesuhde vahvistetaan siitä valtiosta, jonka kansalainen sopimustoimittajan työntekijä on, ja perhesuhde ilmoitetaan liittokunnan esikunnan välityksellä Suomen toimivaltaisille viranomaisille tunnustettavaksi ja hyväksyttäväksi.

20. "Kanttiinit" tarkoittaa tässä täydentävässä sopimuksessa verottomien ja tullittomien tavaroiden ja palvelujen tarjoamisen ja jälleenmyynnin helpottamiseksi toimivia myymälöitä tai liikkeitä, lukuun ottamatta lääkevalmisteiden ja farmaseuttisten tuotteiden myyntiä.

21. "Kahvilat" tarkoittaa tässä täydentävässä sopimuksessa ruokailupaikkoja.

22. "Ruokalat" tarkoittaa tässä täydentävässä sopimuksessa välipalaa ja juomia tarjoilevia sekä henkilöstön seurustelua edistäviä palvelupaikkoja.

23. "Lisäelementit" tarkoittaa tässä täydentävässä sopimuksessa alempia yksiköitä sekä Naton ja muiden kuin Naton kansallisia tai kansainvälisiä erillisosastoja, mukaan lukien suomalaiset lisäelementit ja tukiyksiköt, jotka Suomi on määrännyt palvelemaan liittokunnan esikunnassa, tilapäiset esikunnat tai tukiyksiköt ja kansalliset sotilasedustajat ja yhteystoimistot, sekä Naton virastoja liittokunnan esikunnan tueksi määrättyine yhteysryhmineen ja -virkamiehineen.

24. "Kansallinen tukiyksikkö" tarkoittaa kansallista organisaatioyksikköä, joka toimii Suomessa liittokunnan esikunnan tukena Suomen suostumuksella, antaa tukea kyseiseen esikuntaan palvelemaan määrätuille jäsenilleen ja toimii lähettäjävaltion kansallisen toimivallan alaisena.

2 ARTIKLA YLEISET MÄÄRÄYKSET

1. Tätä täydentävää sopimusta sovelletaan sen johdanto-osassa ja 1 artiklassa määriteltyihin strategisiin johtoesikuntiin ja liittokunnan esikuntiin.

2. Osapuolet helpottavat sopimuksen, pöytäkirjan, PfP SOFAn ja tämän täydentävän sopimuksen täytäntöönpanoa ja pyrkivät toimimaan mahdollisimman tehokkaasti yhteistyössä liittokunnan esikunnan kanssa pannaan ne tehokkaasti täytäntöön.

3. Tämän täydentävän sopimuksen tarkoituksena on helpottaa liittokunnan esikuntien toimintaa ja säilyttää tällaisten esikuntien ja niiden jäsenten lahjomattomuus ja riippumattomuus. Suomi myöntää jäsenille ja heidän huollettavilleen oikeuksia Naton edun vuoksi ja liittokunnan esikunnan tukemiseksi

eikä heidän henkilökohtaiseksi edukseen. Näiden oikeuksien haltijoina ovat strategiset johtoesikunnat ja liittokunnan esikunnat.

4. Tämä täydentävä sopimus on tarkoitettu noudattamaan Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksiä sekä Naton määräyksiä ja toimintaperiaatteita. Tämän mukaisesti katsotaan, että virallinen toiminta käsittää sekä kyseisen liittokunnan esikunnan tavoitteita ja tehtäviä toteuttavan toiminnan että liittokunnan esikunnalle myönnettyillä kohdentamattomilla varoilla rahoitettavan toiminnan.

5. Suomelle, mukaan lukien sen paikalliset viranomaiset, ei saa kertyä tuloja liittokunnan esikunnan toiminnasta tai omaisuudesta.

6. Liittokunnan esikunnan sallitaan käyttää omaa lippuaan ja pitää sitä näkyvillä Naton, Naton jäsen- ja kumppanivaltioiden sekä Naton kumppanuus- ja yhteistyöohjelmiin osallistuvien valtioiden lippujen ja muiden organisaatioiden lippujen rinnalla voimassa olevien kyseistä esikuntaa koskevien määräysten mukaisesti. Liittokunnan esikunta voi myös suunnitella oman vaakunansa ja virallisen leimansa, edellyttäen ainoastaan, että tällöin noudatetaan Naton määräyksiä. Nämä liittokunnan esikunnan tunnukset suojataan asianmukaisesti Suomen lainsäädännöllä, Suomen toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat virallisen leiman liittokunnan esikunnan pyynnöstä, ja se annetaan tiedoksi asianomaisille valtion ministeriöille ja virastoille.

7. Tämän täydentävän sopimuksen 1 artiklan 23 alakohdassa määritellyillä lisäelementeillä, niiden jäsenillä ja heidän huollettavillaan on sama asema, joka liittokunnan esikunnalle, sen jäsenille ja heidän huollettavilleen annetaan tämän täydentävän sopimuksen 5, 6, 9, 11 ja 13–36 artiklassa. Lähettäjävaltio voi Suomen kanssa tehtävien järjestelyjen mukaisesti ja liittokunnan esikunnan asemaan vaikuttamatta määrätä, ettei sen lisäelementeillä ole tämän täydentävän sopimuksen mukaista asemaa vaan asema, joka perustuu sopimukseen Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta ja/tai muihin Suomen kanssa tehtyihin sopimuksiin.

8. Naton virastojen asema perustuu Ottawassa allekirjoitettuun sopimukseen Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta. Jos kuitenkin Naton viraston peruskirjassa määrätään, että kyseisen viraston henkilöstöllä on pöytäkirjan mukainen asema, tätä täydentävää sopimusta sovelletaan sen 1 artiklan 6 alakohdasta riippumatta viraston henkilöstöön, kun se on määrätty liittokunnan esikuntaan tukemaan sen tavoitteita, ja Suomelle ilmoitetaan tästä asianmukaisesti.

9. Jollei liittokunnan esikunnalle ole myönnetty kansainvälistä rahoitusta

päätöksen C-M (69)22 mukaisesti, tämän täydentävän sopimuksen 3 artiklassa ja 4 artiklan 1, 2 ja 5 kohdassa sovittuja menettelyjä sekä 15 artiklan 1 kohdassa ja 19 artiklan 5 kohdassa määrättyä takuuta ei sovelleta sellaiseen liittokunnan esikuntaan, joka on perustettu Naton ja/tai kumppanivaltioiden välisillä kahden- tai monenvälisillä järjestelyillä. Tällaisen liittokunnan esikunnan rahoitukseen, hallintoon ja sijaintiin voidaan soveltaa näihin järjestelyihin osallistuvien valtioiden välisiä erillisiä järjestelyjä. Lisäksi tämän täydentävän sopimuksen 8 artiklan 1, 2 ja 4 kohtaa sekä 12 artiklan 1 ja 3 kohtaa sovelletaan ainoastaan sellaiseen liittokunnan esikuntaan, jolle on määrätty Pohjois-Atlantin neuvoston hyväksymä rauhanajan kokoonpano.

3 ARTIKLA

NATON KOMENTORAKENTEeseen KUULUVAN LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN SIIJOITUSPAIKKA JA PYSYVÄN SIIJOITUSPAIKAN MUUTTAMINEN

1. Liittokunnan NCS-esikunnan pysyvä sijoituspaikka Suomen alueella rauhan aikana määrätään asianomaisen strategisen johtoesikunnan ja Suomen välisillä järjestelyillä. Tällaisen liittokunnan esikunnan pysyvän rauhanajan sijoituspaikan muuttaminen edellyttää Suomen ja Pohjois-Atlantin neuvoston hyväksyntää.
2. Minkään tässä artiklassa ei tulkita estävän Naton toimivaltaista viranomaista päättämästä liittokunnan esikunnan sijoituspaikan muuttamisesta aiheutuvien kulujen rahoituksesta tai edellyttävän, että se päättää tästä.

4 ARTIKLA

LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN TILOJEN JA ALUEIDEN KÄYTTÖ

1. Suomi ryhtyy sopimuksen IX artiklan 3 kappaleen ja pöytäkirjan 4 ja 8 artiklan mukaisesti strategisen johtoesikunnan pyynnöstä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin antaakseen liittokunnan NCS-esikunnan käyttöön kaikki sen tarvitsemat maa-alueet, rakennukset ja kiinteät rakennelmat. Suomi luovuttaa nämä tilat ja alueet liittokunnan esikunnan käyttöön vastikkeetta, perimättä maksuja tai veroja ja vaatimatta lupia, jäljempänä 16–19 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tarkemmista yksityiskohdista sovitaan kyseistä liittokunnan esikuntaa koskevalla erillisellä toimeenpanoasiakirjalla.
2. Edellä sanotun estämättä liittokunnan NCS-esikunnalla on oikeus tehdä itsenäisesti hankintasopimuksia maa-alueista, rakennuksista, rakennelmista ja palveluista, edellyttäen, että Suomi hyväksyy kunkin kohteen. Tällöin liittokunnan esikuntaan on sovellettava ehtoja, jotka ovat vähintään yhtä edulliset kuin Suomen puolustusvoimiin sovellettavat ehdot. Suomi antaa liittokunnan esikunnan pyynnöstä

tarvittavaa apua tämän oikeuden käyttämiseksi.

3. Suomi määrää kansallisen viranomaisen toimimaan Suomen maa-alueita, rakennuksia ja rakennelmia koskevien lakisääteisten lupien hallinnoinnista vastaavana edustajana. Liittokunnan esikunta avustaa lupien hankkimisessa toimittamalla pyynnöstä viipymättä kaikki asiaankuuluvat tiedot, asiakirjat ja tekniset selvitykset. Liittokunnan esikunnalta ei peritä maksuja näistä luvista.

4. Liittokunnan esikunta saa ilmoitettuaan asiasta Suomen toimivaltaisille viranomaisille myöntää lupia palvelutoimintojen, kuten parturi- ja kauneudenhoitopalvelujen, pesuloiden ja kuivapesuloiden sekä pankki- ja matkustuspalvelujen, perustamiseen esikunnan tiloihin (mukaan lukien maa-alueet, leirit, rakennukset ja kiinteät rakennelmat). Liittokunnan esikunta saa ilman erillistä lupaa itse pitää kanttiineja, kahviloita ja ruokaloita. Vaihtoehtoisesti liittokunnan esikunta voi tehdä kanttiinien, kahviloiden ja ruokaloiden pidosta hankintasopimuksen luvanhaltijan kanssa. Luvan saaneen kaupallisen toimijan tai hankintasopimuksen osapuolena olevan luvanhaltijan on noudatettava Suomessa voimassa olevaa lupasääntelyä.

5. Kun liittokunnan NCS-esikunta ei enää tarvitse omaisuutta (mukaan lukien esikunnan tilat ja alueet, kuten maa-alueet, leirit, rakennukset ja kiinteät rakennelmat), joka on hankittu kansainvälisellä rahoituksella tai jonka Suomi on luovuttanut sen käyttöön vastikkeetta (muutoin kuin nimellisellä maksulla), omaisuuteen sovelletaan pöytäkirjan 9 artiklassa määrättyjä menettelyjä. Liittokunnan NCS-esikunta ilmoittaa Suomen toimivaltaisille viranomaisille, kun kyseistä omaisuutta tai sen osia ei enää tarvita.

5 ARTIKLA

LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN TILOJEN JA ALUEIDEN LOUKKAAMATTOMUUS

1. Liittokunnan esikunnan pysyvän sijoituspaikan tilat ja alueet ovat loukkaamattomat. Suomen viranomaisten pääsy näihin tiloihin ja näille alueille virallisia tehtäviään suorittamaan edellyttää liittokunnan esikunnan päällikön tai määrätyn edustajan hyväksyntää. Tässä artiklassa tarkoitettuja tilojen ja alueiden tarkastuksia saa tehdä ainoastaan liittokunnan esikunnan päällikön suostumuksella sekä noudattaen sovellettavia turvallisuussopimuksia ja Naton turvallisuusmääräyksiä.

2. Tämän täydentävän sopimuksen määräyksiä sovelletaan myös pääsyyn sellaisiin liittokunnan esikunnan tiloihin ja sellaisille liittokunnan esikunnan alueille, jotka ovat alempien yksiköiden, Naton virastojen, muiden kansallisten yksiköiden kuin Suomen yksiköiden tai liittokunnan esikunnan tiloissa ja alueilla toimivien

kansainvälisten järjestöjen, kansalaisjärjestöjen tai kansainvälisten tuomioistuinten hallussa.

3. Pyynnöstä ja liittokunnan esikunnan päällikön määräyksestä Suomen työsuojeluviranomaisille voidaan tarkastuksia varten sallia kohtuullisina aikoina pääsy liittokunnan esikunnan alueille, joilla tämän täydentävän sopimuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti palkatut henkilöt (paikalta palkattu henkilöstö) toimivat. Minkään tässä artiklassa ei tulkita oikeuttavan Suomen työsuojeluviranomaisia suorittamaan tehtäviä, jotka liittyvät kansainvälisiin tehtävämääräyksiin tai Naton siviilihenkilöstöä koskevissa määräyksissä määriteltyjen siviilihenkilöstöluokkien palvelussuhteisiin tai sellaiseen henkilöstöön, joka muutoin osallistuu liittokunnan esikunnan toimintaan tämän täydentävän sopimuksen 33 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Liittokunnan esikunta avustaa näitä viranomaisia niiden tehtävien suorittamisessa.

4. Minkään tässä artiklassa ei tulkita vaikuttavan liittokunnan esikunnan arkistojen ja muiden virallisten asiakirjojen loukkaamattomuuteen tai pöytäkirjan 13 artiklassa määrättyyn todentamismenettelyyn.

6 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN VAPAUDET

Pöytäkirjan 11 artiklan 2 kappaleessa määrättyä vapautusta takavarikoinnin ja muiden täytäntöönpanotoimien suhteen sovelletaan erotuksetta kaikkiin liittokunnan esikunnan tai sen puolesta toimivan toimijan omistamiin tai niiden hallussa oleviin infrastruktuureihin, esineisiin ja varoihin. Tämä määräys ei koske Suomessa sijaitsevan liittokunnan esikunnan palvelukseen määrättyjä Suomen kansallisia tukiyksiköitä, jos täytäntöönpanon kohteena olevan omaisuuden omistaa Suomi, paitsi jos täytäntöönpano kohdistuu liittokunnan esikuntaan.

7 ARTIKLA KORKEA-ARVOISEN HENKILÖSTÖN VAPAUDET JA ERIOIKEUDET

1. Liittokunnan esikunnassa palveleville kenraalin arvoisille upseereille ja lippu-upseereille (Naton arvoluokka OF-6 ja sitä ylemmät arvoluokat) sekä vastaaviin arvoluokkiin kuuluville siviilivirkamiehille myönnetään Nato-komennuksensa ajaksi seuraavat erioikeudet ja vapaudet, jos nämä henkilöt palvelevat kansainvälisessä tehtävässä:

a. vapautus kaikesta Suomen toteuttamasta henkilökohtaisesta pidättämisestä ja vapaudenmenetyksestä;

b. vapautus kaikenlaisesta lainkäytöstä kaikkien virallisessa Natoon liittyvässä ominaisuudessaan antamiensa suullisten ja kirjallisten lausuntojen ja tekemiensä tekojen osalta;

c. henkilökohtaisten asiakirjojensa ja hallussaan olevien virallisten asiakirjojen loukkaamattomuus;

d. samat valuuttaa ja valuutanvaihtoa koskevat helpotukset, jotka myönnetään vastaavassa asemassa olevalle ulkomaiselle diplomaattiselle henkilöstölle;

e. samat henkilökohtaisia matkatavaroita Suomessa koskevat vapautukset ja helpotukset, jotka myönnetään vastaavassa asemassa olevalle ulkomaiselle diplomaattiselle henkilöstölle.

2. Tässä artiklassa "kansainvälinen tehtävä" tarkoittaa tehtävää, joka katsotaan kansainväliseksi Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksessä tai kansainvälisessä sopimuksessa tai järjestelyssä.

3. Jos liittokunnan esikunnan päällikkö ja apulaispäällikkö kuuluvat alempaan arvoluokkaan kuin Naton arvoluokka OF-6 tai vastaava siviilihenkilöstön arvoluokka, päällikköön ja tämän sijaiseen sovelletaan edellä määrättyjä vapautuksia tässä artiklassa määrätyillä edellytyksillä. Muulle henkilöstölle, joka kuuluu Naton arvoluokkaa OF-6 ja vastaavaa siviilihenkilöstön arvoluokkaa alempiin arvoluokkiin, myönnetään tässä artiklassa määrätty asema strategisen johtoesikunnan pyynnöstä.

4. Jos tässä artiklassa tarkoitetut henkilöt ovat Suomen kansalaisia tai oleskelevat Suomessa pysyväisluonteisesti ja Suomi on määrännyt heidät palvelemaan liittokunnan esikunnassa, heille myönnetään ainoastaan 1 kohdan b ja c alakohdassa määrätyt vapaudet ja erioikeudet heidän Natoon liittyvän virallisen tehtävän tai toiminnan osalta.

5. Tässä artiklassa määrätyt vapautukset ovat voimassa kyseisten henkilöiden komennuksen ajalta myös Nato-komennuksen päätyttyä.

6. Kun Suomen ulkopuolella sijaitsevassa liittokunnan esikunnassa palvelevat kenraalin arvoiset upseerit ja lippu-upseerit (Naton arvoluokka OF-6 ja sitä ylemmät arvoluokat) sekä vastaaviin arvoluokkiin kuuluvat siviilivirkamiehet oleskelevat Suomessa virallisessa Natoon liittyvässä ominaisuudessaan ja matkustavat Naton antamien matkamääräysten perusteella, heihin sovelletaan vastaavasti tässä artiklassa määrättyjä vapautuksia.

7. Niiden kirjallisten tietojen perusteella, jotka liittokunnan esikunta antaa edellä mainittujen henkilöiden saapuessa Suomeen ja poistuessa Suomesta, Suomi laatii ajantasaisen luettelon henkilöistä, joihin sovelletaan kaikkia tai joitakin 1–5 kohdassa määrättyjä vapauksia ja erioikeuksia, ja ylläpitää tätä luetteloa.

8. Liittokunnan esikunta toimii yhteistyössä Suomen viranomaisten kanssa helpottaakseen Suomen lainsäädännön noudattamista ja estääkseen myönnettyjen vapauksien ja erioikeuksien väärinkäytön. Tällöin katsotaan, ettei asemaa myönnetä sen saajien henkilökohtaiseksi eduksi vaan tarkoituksena mahdollistaa heille tehtäviensä suorittaminen Pohjois-Atlantin sopimuksen noudattamisen edistämiseksi. Tapauksen mukaan SACEUR tai SACT voi luopua vapauksista Suomen pyynnöstä, jos kulloinenkin vapaus muutoin estäisi oikeuden asianmukaisen toteutumisen ja jollei siitä luopuminen haittaisi SACEURin tai SACTin johtoportaiden etuja.

8 ARTIKLA

LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN HENKILÖSTÖVAHVUUS

1. Liittokunnan NCS-esikunta ilmoittaa vuosittain kirjallisesti Suomelle liittokunnan esikunnan kulloisenkin henkilöstövahvuuden, jonka Pohjois-Atlantin neuvosto on vahvistanut (rauhanajan kokoonpano), mukaan lukien tämän täydentävän sopimuksen 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa mainittu henkilöstö, ja antaa tiedot liittokunnan esikunnan jäsenten komennuksista ja heidän huollettavistaan, mukaan lukien huollettavien oleskelun jatkaminen Suomessa tämän täydentävän sopimuksen 9 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Liittokunnan esikunta ja määrättyt Suomen viranomaiset päättävät yksityiskohtaisesta menettelystä.

2. Rauhan aikana asianomainen strateginen johtoesikunta saa vuosittain lisätä kunkin liittokunnan NCS-esikunnan henkilöstövahvuutta 10 % rauhanajan kokoonpanosta. Liittokunnan esikunta ilmoittaa Suomelle etukäteen tällaisista lisäyksistä ja saa Suomen ennakkosuostumuksella lisätä henkilöstövahvuutta enemmänkin. Tätä määrystä ei sovelleta, jos lisäys tehdään Pohjois-Atlantin neuvoston päätöksillä.

3. Jos liittokunnan esikunnan tai sen johdolla toimivien sotilasyksiköiden on määrä toteuttaa koulutusta, harjoituksia tai kokeilutoimintaa tai Naton johtamia operaatioita, liittokunnan esikunta hankkii Suomen suostumuksen tällaiselle toiminnalle. Tähän sisältyy mahdollinen liittokunnan esikunnan henkilöstön läsnäolon tilapäinen lisääminen muutoin kuin lisäämällä NCS-esikunnan henkilöstövahvuutta tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

4. Niiden lisäelementtien lisäksi, jotka on täydentävän sopimuksen

allekirjoituspäivään mennessä perustettu tai ilmoitettu perustettavaksi, ei perusteta lisäelementtejä ilman tapauksen mukaan joko Pohjois-Atlantin neuvoston tai Suomen ennakkosuostumusta.

9 ARTIKLA
MAAHANTULO, MAASTA POISTUMINEN, MAASSA TYÖSKENTELY JA
MAASSA OLESKELU

1. Sopimuksen III artiklan 1 kappaleessa ja pöytäkirjan 4 artiklassa määrättyjen poikkeusten lisäksi mutta vaikuttamatta sopimuksen III artiklan 4 ja 5 kappaleessa sekä pöytäkirjan 4 artiklan b ja c kohdassa määrättyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin sellaiset jäsenet ja heidän huollettavansa, jotka eivät ole Suomen kansalaisia, vapautetaan Suomen viisumeja ja maahantuloa koskevista vaatimuksista sekä maassa oleskeluun ja maahan rekisteröintiin liittyvistä velvollisuuksista, ja huollettavat vapautetaan työlupien hankkimista koskevista Suomen lainsäädännön vaatimuksista.

2. Suomi sallii jäsenille kaikkien sellaisten ammattien harjoittamisen, joita he harjoittavat yksinomaan liittokunnan esikunnan virallisen toiminnan yhteydessä, edellyttämättä minkäänlaisia valtion tai sen alemman hallintotason hallinnollisia maksuja, lupia tai valtuutuksia, jos jäsenillä on voimassa oleva lähettäjävaltionsa antama tai tunnustama lupa ammatin harjoittamiseen tai muu asianmukainen ammatillinen pätevyys, jonka on hyväksynyt heidän lähettäjävaltionsa tai tämän täydentävän sopimuksen 1 artiklan 12 alakohdan b alakohdan ii alakohdan soveltamisalaan kuuluvien jäsenten kyseessä ollessa liittokunnan esikunta. Suomi sallii myös huollettavien harjoittaa tällaisia ammatteja, jos he osallistuvat liittokunnan esikunnan viralliseen toimintaan.

3. Suomi rekisteröi kaikki alueellaan sijaitsevat liittokunnan esikunnat Suomessa edustettujen kansainvälisten järjestöjen rekisteriinsä, ja vaikuttamatta sopimuksen III artiklan ja pöytäkirjan 5 artiklan soveltamiseen Suomi antaa kaikille sellaisille jäsenille ja heidän huollettavilleen, jotka eivät ole Suomen kansalaisia, samankaltaiset henkilöllisyystodistukset kuin Suomessa edustettujen kansainvälisten järjestöjen jäsenille. Tällöin tunnustetaan kaikilta osin, ettei tällä menettelyllä anneta muuta asemaa tai muita oikeuksia.

4. Jäsenet ja heidän huollettavansa, jotka eivät ole Suomen kansalaisia tai eivät oleskele Suomessa pysyväisluonteisesti, ovat Suomessa tukemassa maassa sijaitsevaa liittokunnan esikuntaa, ja heidän oleskelunsa maassa liittyy yksinomaan kyseiseen liittokunnan esikuntaan. Tämän mukaisesti heidän oleskelunsa on tehtävämääräyksen tai työsopimuksen kestosta riippumatta luonteeltaan tilapäistä,

eikä sitä katsota pysyväisluonteiseksi oleskeluksi. Siksi Suomi ei miltään osin sovelta ilmauksia "pysyväisluonteisesti oleskeleva" ja "oleskella pysyväisluonteisesti" tällaisiin Suomessa oleskeleviin jäseniin tai heidän huollettaviinsa.

5. Jos jäsen kuolee tai poistuu Suomesta pysyvästi, hänen huollettavansa katsotaan edelleen tässä täydentävässä sopimuksessa tarkoitetuiksi huollettaviksi yhdeksänkymmenen (90) päivän ajan kuolemasta tai poistumisesta edellyttäen, että he oleskelevat Suomessa. Jos huollettavat lapset ovat olleet kirjoilla oppilaitoksissa Suomen alueella ennen jäsenen kuolemaa tai poistumista maasta, huollettavilla katsotaan edelleen olevan huollettavien asema vähintään kolmenkymmenen (30) kalenteripäivän ajan lukuvuoden päättymisestä tai kirjoillaolon päättymisestä, sen mukaan, kumpi tapahtuu aiemmin. Jos huollettavat päättävät muuttaa Suomen säädöksiin ja määräyksiin perustuvaa asemaansa ja jäädä Suomeen eri sääntelykokonaisuuden perusteella, heidän asemansa määräytyy tämän täydentävän sopimuksen soveltamisalan ulkopuolella.

10 ARTIKLA

STRATEGISTEN JOHTOESIKUNTIEN OIKEUDELLINEN KELPOISUUS

1. Strategisilla johtoesikunnilla on pöytäkirjan mukainen oikeushenkilöllisyys ja kelpoisuus erityisesti tehdä sopimuksia ja hankkia, omistaa ja luovuttaa omaisuutta sekä tehdä kansainvälisiä sopimuksia ilman erillisiä järjestelyjä Suomessa.

2. Suomi tunnustaa, että asianmukaisesti siihen valtuutettuna liittokunnan esikunta saa edustaa strategista johtoesikuntaa tai muutoin käyttää strategisen johtoesikunnan kelpoisuutta erityisesti tehdäkseen sopimuksia ja hankkiakseen, omistaakseen ja luovuttaakseen omaisuutta sekä tehdäkseen kansainvälisiä sopimuksia strategisen johtoesikunnan puolesta.

3. Strategisen johtoesikunnan pyynnöstä Suomi toimii sen puolesta oikeudellisissa asioissa, joissa liittokunnan esikunta on osapuolena. Liittokunnan esikunta korvaa Suomelle ainoastaan sellaiset tälle aiheutuneet kulut, jotka liittokunnan esikunta on ennakolta suostunut korvaamaan.

4. Naton jäsen- ja/tai kumppanivaltioiden välisillä kahden- tai monenvälisillä järjestelyillä perustetun liittokunnan esikunnan katsotaan käyttävän oikeudellista toimintakelpoisuuttaan omasta puolestaan Suomen lain mukaisesti ja sen sääntelykehyksen mukaisesti, jolla esikunta on perustettu ja sitä valvotaan. Tämä ei vaikuta strategisen johtoesikunnan tai Naton asemaan, oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

11 ARTIKLA VAHINGONKORVAUSVAATIMUKSET

1. Jollei sopimuksen XV artiklassa ja pöytäkirjan 16 artiklassa määrätyistä rajoituksista muuta johdu, ja ottaen asianmukaisesti huomioon tämän täydentävän sopimuksen 10 artiklan 4 kohdan, vahingonkorvausvaatimukset, jotka perustuvat Suomessa liittokunnan esikunnan toiminnasta aiheutuneisiin henkilö- tai esinevahinkoihin, pannaan vireille, käsitellään ja ratkaistaan sopimalla tai tuomioistuimessa tapauksen mukaan sopimuksen VIII artiklan tai pöytäkirjan 6 artiklan mukaisesti.
2. Strategisella johtoesikunnalla on oikeus itsevakuuttamiseen vastuiden varalta, ja se vapautuu siten Suomen lainsäädännön vaatimuksista, jotka koskevat pakollista vakuuttamista.
3. Liittokunnan esikunnan pyynnöstä Suomi käsittelee ja ratkaisee sopimukseen perustuvat vahingonkorvausvaatimukset, edellyttäen, että näissä sopimuksissa sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.
4. Suomi nimeää hallinnostaan tarvittavat yhteystahot korvausvaatimusten käsittelyä varten.

12 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNNAN PALVELUKSESSA OLEVA SIVIILIHENKILÖSTÖ

1. Liittokunnan NCS-esikunta voi tehdä suoria järjestelyjä ottaakseen palvelukseen Pohjois-Atlantin neuvoston päätösten mukaisia siviilihenkilöstöluokkia:
 - a. Tällaisten palvelussuhteiden ehtoihin sovelletaan yksinomaan sovellettavia Naton määräyksiä ja kulloistakin työsopimusta. Palvelussuhdetta koskevat riidat käsitellään yksinomaan sovellettavien Pohjois-Atlantin neuvoston hyväksymien määräysten mukaisesti. Palvelussuhdetta koskevien riitojen saattamista ratkaistavaksi Suomen tuomioistuimiin, virastoihin tai vastaaviin elimiin ei sallita, ja jos kyseiset työntekijät pyrkivät saattamaan riidan ratkaistavaksi kansalliseen hallinnolliseen elimeen tai lainkäyttöelimeen, Suomen viranomaiset ilmoittavat kyseiselle elimelle, ettei sillä ole toimivaltaa asiassa.
 - b. Pöytäkirjan 7 artiklan 2 kappaleen mukaisesti ja siten kuin Naton siviilihenkilöstöä koskevissa määräyksissä vahvistetaan, Naton kansainvälinen siviilihenkilöstö vapautetaan kaikista veroista ja Suomen sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmien maksuista, jotka heille tällaisena

henkilöstönä maksetuista palkoista ja palkanlisistä pidätettäisiin, jollei SACEUR tai SACT pyydä mahdollisuutta osallistua Suomen sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmiin.

c. Tämä täydentävä sopimus on Naton siviilihenkilöstöä koskevissa määräyksissä tarkoitettu kahdenvälinen sopimus, jolla määräaikainen henkilöstö vapautetaan kaikista veroista ja Suomen sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmien maksuista, jotka heille määräaikaisena henkilöstönä maksetuista palkoista ja palkanlisistä pidätettäisiin, jollei SACEUR tai SACT pyydä mahdollisuutta osallistua Suomen sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmiin.

d. Neuvonantajilla on tämän täydentävän sopimuksen määräysten mukainen asema, mutta heidän liittokunnan NCS-esikunnasta saatujen ansiotulojensa verotukseen sovelletaan Naton siviilihenkilöstöä koskevien määräysten mukaista menettelyä sekä siihen liittyviä ilmoittamisvaatimuksia.

2. Liittokunnan esikunta voi sopimuksen IX artiklan 4 kappaleessa tarkoitetulla tavalla ottaa palvelukseensa paikalta palkattua henkilöstöä samoilla edellytyksillä kuin kaikki työnantajat Suomen lainsäädännön mukaan:

a. Hallintojärjestelmistä ja tehtäväluokituksista määrätään Naton määräysten mukaisesti, tai jos kyse on kansallisista tukiyksiköistä, lähettäjävaltion sääntelyn mukaisesti, noudattaen voimassa olevia kahden- tai monenvälisiä järjestelyjä.

b. Liittokunnan NCS-esikunnan ja paikalta palkatun henkilöstön väliset työriidat ratkaistaan noudattaen sovellettavia Naton määräyksiä, vaikuttamatta kuitenkaan tämän henkilöstön oikeuteen nauttia Suomen lainsäädännön mukaista oikeussuojaa.

c. Liittokunnan esikunta noudattaa Suomen lainsäädännön mukaisia velvollisuuksia tehdä vaadittavat pidätykset ja maksaa sosiaaliturvamaksut paikalta palkatun henkilön palkoista ja palkanlisistä. Suomen virastot tekevät liittokunnan esikunnan kanssa tarvittavat järjestelyt edellä mainittujen suoritusten perimiseksi. Kansalliset tukiyksiköt, kansainväliset järjestöt, kansalaisjärjestöt ja kansainväliset tuomioistuimet vastaavat omista järjestelyistään, jotka koskevat niiden paikalta palkattua henkilöstöä Suomessa.

3. Liittokunnan NCS-esikunnan pyynnöstä Suomi myöntää tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle Suomen kansalaisista koostuvalle siviilihenkilöstölle vapautuksen Suomen asepalveluksesta, siviilipalveluksesta ja vastaavasta

palveluksesta siksi ajaksi, jona tämän henkilöstön työsopimukset liittokunnan esikunnan kanssa ovat voimassa. Vapautukset myönnetään vain kulloisenkin tehtävän kannalta olennaiselle liittokunnan esikunnan henkilöstölle.

13 ARTIKLA SOPIMUSTOIMITTAJAT JA NIIDEN TYÖNTEKIJÄT

1. Liittokunnan esikunta voi itsenäisesti, Naton määräyksiä noudattaen, hankkia palveluja, mukaan lukien teknisten asiantuntijoiden tai muiden asiantuntijoiden erikoispalvelut, velvoiteoikeuden mukaisilla hankintasopimuksilla (kaupalliset hankintasopimukset), joko itse tai yrityksen tai edustajan kanssa tehdyllä hankintasopimuksella.

2. Sopimustoimittajiin ei sovelleta Suomen säädöksiä ja määräyksiä yritysten toimilupien ehdoista ja rekisteröinnistä. Sopimustoimittajien työntekijöiden palvelussuhteen ehdot sekä veroihin ja sosiaaliturvamaksuihin liittyvät ilmoitus- ja pidätysvelvollisuudet määräytyvät jäljempänä mainituin poikkeuksin Suomen lain mukaisesti, mukaan lukien soveltuvin osin kansainväliset sopimukset.

3. Suomi myöntää sopimustoimittajan työntekijöille hankintasopimuksen voimassaolon ajaksi tässä täydentävässä sopimuksessa määrättyin rajoituksin seuraavan aseman:

a. vapautus viisumeja, oleskelua ja rekisteröintiä koskevista vaatimuksista. Tämä koskee myös heidän huollettaviaan;

b. vapautus hankintasopimusten toteuttamiseen liittyvää työlupaa koskevista vaatimuksista;

c. vapautus asuinirtaimiston maahantuontiin liittyvistä tulleista ja veroista tämän täydentävän sopimuksen 18 artiklan mukaisesti;

d. tämän täydentävän sopimuksen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ajolupien tunnustaminen. Tämä koskee myös sopimustoimittajien työntekijöiden huollettavia;

e. lupa tukea tämän täydentävän sopimuksen 34 artiklassa tarkoitettua liittokunnan esikunnan toimintaa moraalin ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja osallistua siihen, jos se on liittokunnan esikunnan sisäisten määräysten mukaan sallittua. Tämä koskee myös sopimustoimittajan työntekijöiden huollettavia;

f. sopimustoimittajan työntekijöiden huollettavien pääsy kasvatusta- ja koulutuspalveluihin tämän täydentävän sopimuksen 33 artiklan mukaisesti.

4. Sopimustoimittajan työntekijöitä ei vapauteta niiden tulojen verotuksesta, jotka he ansaitsevat tämän täydentävän sopimuksen mukaisesta palvelussuhteestaan liittokunnan esikunnassa. Siten kyseisten tulojen verotus määräytyy sovellettavien kansainvälisten sopimusten ja Suomen lainsäädännön mukaan.

5. Jollei 4 kohdasta muuta johdu, Suomi määrää, katsotaanko sopimustoimittajan työntekijöillä ja sopimustoimittajan työntekijöiden huollettavilla olevan Suomessa kotipaikka tai katsotaanko heidän oleskelevan siellä pysyväisluonteisesti.

6. Liittokunnan esikunta ilmoittaa Suomelle ne sopimustoimittajat, sopimustoimittajien työntekijät ja sopimustoimittajien työntekijöiden huollettavat, joilla on edellä tarkoitettu asema, sekä heitä koskevat muutokset, mukaan lukien sopimustoimittajien kanssa tehtyjen hankintasopimusten voimassaolon päättyminen, sopimustoimittajien työntekijöiden palvelussuhteen päättyminen ja liittokunnan esikunnan myöntämän aseman peruuttaminen.

14 ARTIKLA NATON HENKILÖTURVALLISUUSSELVITYS

Kaikilla tämän täydentävän sopimuksen 12 artiklassa tarkoitetuilla siviilihenkilöstöön kuuluvilla sekä 13 artiklassa tarkoitetuilla sopimustoimittajien työntekijöillä, mukaan lukien teknisillä asiantuntijoilla ja muilla asiantuntijoilla, on kansalaisuudestaan riippumatta oltava Naton määräysten edellyttämä ja niiden mukainen todistus Naton henkilöturvallisuusselvityksestä. Suomi antaa todistuksen Naton henkilöturvallisuusselvityksestä Suomen kansalaisille.

15 ARTIKLA PANKKITILIT JA VALUUTTA

1. Sopimuksen XIV artiklan ja pöytäkirjan 12 artiklan mukaisesti liittokunnan esikunta voi avata ja pitää pankkitilejä tai vastaavia tilejä minkä tahansa valuutan määräisinä. Näihin tileihin ei sovelleta Suomen valuuttamääräyksiä eikä pankkitilejä koskevia kansallisia hätätoimenpiteitä, säädöksiä ja määräyksiä. Niiden liittokunnan esikuntien tileillä olevat talletukset, joille myönnetään kansainvälistä rahoitusta päätöksen C-M (69)22 mukaisesti, taataan Suomessa voimassa olevan lainsäädännön mukaisilla edellytyksillä. Liittokunnan esikunta voi myös pitää hallussaan kaikenlaista rahaa ja valuuttaa ilman vaihtorajoituksia. Liittokunnan

esikunnan pyynnöstä Suomi helpottaa esikunnan varojen siirtoja valtioiden välillä minä tahansa valuuttana, jos näitä toimia tarvitaan kyseisen esikunnan tarpeiden täyttämiseksi.

2. Liittokunnan esikuntaan, jolle myönnetään kansainvälistä rahoitusta päätöksen C-M (69)22 mukaisesti, ja sen pitämiin tileihin sovelletaan lisäksi Naton rahoitusmääräyksissä määrättyjä menettelyjä, asianomaisen rahoitustarkastajan hallintoa ja valvontaa sekä liittokunnan esikunnalle määrätyn tilintarkastajan ja Naton kansainvälisen tilintarkastuslautakunnan tekemiä tarkastuksia.

3. Jäsenet ja heidän huollettavansa saavat avata ja pitää pankkitilejä Suomessa pankkitilien pitämistä Suomessa koskevan voimassa olevan sääntelyn mukaisesti. Jäsenten ja heidän huollettaviensa henkilökohtaisiin pankkitileihin sovelletaan pääsääntöisesti asianmukaista sääntelyä, joka koskee tällaisia tilejä, mukaan lukien pankkien maksukyvyttömyys- ja kriisinratkaisumenettelyt. Sellaisten jäsenten, jotka eivät ole Suomen kansalaisia tai oleskele Suomessa pysyväisluonteisesti, ja heidän huollettaviensa sallitaan siirtää varoja Suomessa, lähettäjävaltiossaan, kansalaisuusvaltiossaan tai pysyväisluonteisessa asuinvaltiossaan oleville tileille ja tällaisilta tileiltä. Tämä ei vapauta rahoituslaitoksia noudattamasta Suomessa voimassa olevaa sääntelyä, joka koskee rahoitusjärjestelmän laittoman käytön estämistä. Suomi voi pyytää lähettäjävaltiota todistamaan varojen määrät ja tilitiedot.

16 ARTIKLA LIITTOKUNNAN ESIKUNTIEN VEROTUKSEEN LIITTYVÄT VAPAUDET JA OIKEUDET

1. Suomelle ei kerry tuloa liittokunnan esikunnan toiminnasta tai omaisuudesta. Pöytäkirjan 8 artiklan ja sopimuksen XI artiklan mukaisesti, ja jollei tässä täydentävässä sopimuksessa toisin määrätä, liittokunnan esikunta vapautetaan Suomessa kaikista veroista, tulleista ja maksuista, riippumatta siitä, millä tasolla niitä kannettaisiin kaikesta sen virallisesta toiminnasta. Vapautusten yksityiskohtaisesta täytäntöönpanosta voidaan määrätä tarkemmin keskinäisillä järjestelyillä. Vapautus ei koske muita Suomen kansallisia tukiyksiköitä kuin niitä, joita tarkoitetaan tässä artiklassa ja jotka toimivat liittokunnan esikunnan puolesta tai sen osana.

2. Lukuun ottamatta maksuja, jotka peritään pelkästään suoritetuista palveluista, liittokunnan esikunta vapautetaan veroista, tulleista, käyttömaksuista ja muista maksuista, mukaan lukien muun muassa seuraavat:

a. Suomen ulkopuolella tehdyllä kaupallisella hankintasopimuksella hankittujen tavaroiden ja muun omaisuuden tai palvelujen maahantuonti Suomeen ja jälleenvienti Suomesta;

- b. tavaroiden ja muun omaisuuden sekä palvelujen hankinta Suomessa, mukaan lukien rakennusten kunnostaminen ja rakentaminen liittokunnan esikunnan tilojen ja alueiden sisä- ja ulkopuolella esikunnan tehtävien tukemiseksi;
- c. Suomessa b alakohdan mukaisesti hankittujen tavaroiden, muun omaisuuden ja palvelujen vienti Suomesta liittokunnan esikunnan toimesta;
- d. myyntitulojen, muiden tulojen tai varojen kohdentaminen, siirtäminen liittokunnan esikunnasta tai esikuntaan tai kertyminen sille sen virallisessa toiminnassa maksuina tai lahjoituksina tai esikunnan hallussa olevien varojen tuottamana korkona;
- e. liittokunnan esikunnan virkakäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ja perävaunujen ostaminen, kuljetus, maahantuonti, omistaminen, rekisteröinti ja käyttäminen, mukaan lukien niiden käyttäminen maanteillä, silloilla, tunneleissa, losseilla ja vastaavissa infrastruktuureissa;
- f. verot poltto- ja voiteluaineista ja sähköstä, joita käytetään liittokunnan esikunnan omistamissa tai sen virallisen toiminnan tukemiseksi käytettävissä ilma-aluksissa, aluksissa ja muissa kulkuneuvoissa ja perävaunuissa;
- g. verot poltto- ja voiteluaineista ja sähköstä, joita käytetään lämmitys- ja/tai jäähdytysjärjestelmissä tai sähkögeneraattoreissa liittokunnan esikunnan toiminnassa;
- h. yksityisten ylläpitämien satamien, lentoasemien ja lentopaikkojen käyttö samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan Suomen puolustusvoimiin;
- i. liittokunnan esikunnan virkamatkoja varten ostamat lento-, juna- ja laivaliput;
- j. liittokunnan esikunnan virkakäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen käyttö maanteillä, mukaan lukien teiden käyttömaksut ja/tai ajoneuvojen käyttöverot;
- k. ympäristöohjelmien ja -sääntelyn soveltamisalaan kuuluvat toiminnot, erityisesti omaisuuden romuttaminen ja hävittäminen, sekä infrastruktuurin käyttö;
- l. sotilaskäyttöön hankittujen radio- ja televisiolaitteiden sekä muiden televiestintälaitteiden ja -välineiden käyttö ja käytettävissä pitäminen, mukaan lukien leimaverot ja lupamaksut;

m. kirjepostin ja pakettien lähettäminen ja vastaanottaminen Suomen ulkopuolelta tai Suomessa käyttäen Suomen postipalveluja, lukuun ottamatta kansainvälisten sopimusten mukaisesti perittäviä postimaksuja;

n. liittokunnan esikunnalle siirretyt tai sen siirtämät varat.

3. Tässä artiklassa määrättyjä vapautuksia sovelletaan myös seuraaviin:

a. sellaisten tavaroiden, muun omaisuuden ja palvelujen maahantuonti tai luovuttaminen, jotka Suomi hankkii Naton tai erityisesti liittokunnan esikunnan puolesta;

b. tavarat, muu omaisuus ja palvelut, jotka liittokunnan esikunta tai muu toimija sen puolesta tuo Suomeen tai hankkii Suomessa sellaisten kaupallisten yritysten käyttöön, joiden palveluja liittokunnan esikunta hankkii Suomessa tai sen ulkopuolella toteutettavalla kaupallisella hankintasopimuksella;

c. tavarat, tarvikkeet, muu omaisuus ja palvelut, joita käytetään moraalialla ja hyvinvointia edistävien liittokunnan esikunnan ohjelmien toiminnassa, edellyttäen, että ohjelmista vastaava liittokunnan esikunta on asianmukaisesti hyväksynyt tämän toiminnan.

4. Tavaroiden vienti- ja jälleenvientioikeuden lisäksi liittokunnan esikunnalla on oikeus luovuttaa varusteita, ylijäämiä ja jätetavaraa, sanotun vaikuttamatta pöytäkirjan 9 artiklan soveltamiseen ja liittokunnan esikunnan oikeuteen jälleenmyydä tavaroita kanttiineissa, kahviloissa ja ruokaloissa ja jollei tämän täydentävän sopimuksen 20 artiklan 5 kohdan mukaisesti Suomen viranomaisen päätöksellä toisin määrätä. Tämä oikeus ei koske tavaroita, joita myydään tai muutoin tarjotaan kanttiineissa, kahviloissa tai ruokaloissa tai niiden välityksellä. Tunnustaen, että Suomella on etuosto-oikeus, tavaroita voidaan muutoin luovuttaa seuraavasti:

a. myymällä tavarat yksityishenkilöille tai kaupallisille yrityksille, joilla on asianmukainen lupa harjoittaa kauppaa Suomessa, edellyttäen, että tavaroista maksetaan Suomessa kannettavat verot ja tullit, jotka perustuvat tavaroiden käypään arvoon luovutusajankohtana, ja edellyttäen, että tavarat, sekä niiden hallussapito, ovat Suomen säädösten ja määräysten ja Suomeen sovellettavien kansainvälisten sopimusten mukaisia;

b. tulleita ja veroita, jos tavarat luovutetaan niiden tuhoutumisen tai vahingoittumisen vuoksi tai jos liittokunnan esikunta on menettänyt ne varkauden vuoksi, edellyttäen, että Suomen viranomaiset todistavat

luovutuksen tai menetyksen ja sen tosiseikat hyväksyttävällä romutustodistuksella, tulliasiakirjalla tai muulla asianmukaisella asiakirjalla;

c. tulleita ja veroita, jos tavarat lahjoitetaan yhteisöille, hyväntekeväisyystoimijoille ja vastaaville organisaatioille, edellyttäen, että nämä on vapautettu Suomessa kannettavista veroista lahjoitustavaroiden osalta ja edellyttäen, että tavarat, sekä niiden hallussapito, ovat Suomen säädösten ja määräysten ja Suomeen sovellettavien kansainvälisten sopimusten mukaisia.

17 ARTIKLA KANTTIINIT, KAHVILAT JA RUOKALAT

1. Liittokunnan esikunnille pöytäkirjan 8 artiklassa ja tämän täydentävän sopimuksen 16 ja 19 artiklassa määrättyjä verovapautuksia sovelletaan myös elintarvikkeiden, varusteiden, tarvikkeiden ja muiden tavaroiden sekä palvelujen maahantuontiin Suomeen ja ostamiseen Suomessa kohtuullisina määrinä sellaisten kanttiinien, kahviloiden ja ruokaloiden pitämiseksi, jotka on perustettu tällaisten elintarvikkeiden, tarvikkeiden tai palvelujen myymiseksi tai jakelemiseksi jäsenille ja heidän huollettavilleen.

2. Liittokunnan esikunta voi pitää joko suoraan tai luvanhaltijan välityksellä tämän täydentävän sopimuksen 1 artiklan 20–22 alakohdassa määritellyjä kanttiineja, kahviloita ja ruokaloita loukkaamatta lähettäjävaltioiden oikeuksia perustaa ja ylläpitää vastaavia palveluja sopimuksen XI artiklan 4 kappaleen mukaisesti.

3. Liittokunnan esikunta vapautetaan veroista niiden tulojen osalta, jotka se saa kanttiineissaan, kahviloissaan ja ruokaloissaan harjoitettavasta myynti- ja palvelutoiminnasta tai muusta moraalista ja hyvinvointia edistävästä toiminnasta, riippumatta siitä, harjoittaako se näitä toimintoja suoraan vai luvanhaltijan välityksellä. Liittokunnan esikunnan vapautusta verosta ei sovelleta luvanhaltijan saamiin tuloihin tai voittoihin, jotka tämä voi Suomen lainsäädännön mukaan olla velvollinen ilmoittamaan verotusta varten.

4. Kaikki liittokunnan esikunnan tiloihin ja alueille pääsevät henkilöt, mukaan lukien paikalta palkattu henkilöstö ja kaikki hankintasopimusten perusteella työskentelevä henkilöstö sekä vierailijat, kansalaisuudestaan riippumatta, saavat ostaa, ja heille saa tarjota, ruokaa ja juomia nautittavaksi liittokunnan esikunnan kahviloissa ja ruokaloissa, ja he saavat ostaa liittokunnan esikunnan sekä harjoitusten ja tapahtumien tunnuksilla merkittyjä tavaroita henkilökohtaiseen käyttöönsä. Tähän ei sisälly pääsyä liittokunnan esikunnan kanttiineihin.

5. Jäsenille ja heidän huollettavilleen sallitaan pääsy kanttiineihin ostamaan tullittomia ja verottomia tavaroita.
6. Säännösteltyjen tavaroiden ostamista kanttiineista, kahviloista ja ruokaloista voidaan rajoittaa ikärajoilla tai säännöstellä liittokunnan esikunnan harkinnan mukaan tai Suomen kanssa tehtävien järjestelyjen, kuten tämän täydentävän sopimuksen liitteen, perusteella.
7. Säännösteltyjä tavaroita ei saa luovuttaa toiselle henkilölle myymällä, vaihtamalla, lahjoittamalla tai muulla tavoin.
8. Jollei liittokunnan esikunta ole perustanut Suomeen omia kanttiineja, kahviloita tai ruokaloita, jäsenet ja heidän huollettavansa saavat käyttää lähimmän liittokunnan esikunnan tai Suomen puolustusvoimien palveluja tässä artikkelissa määrättyin rajoituksin sekä sallittuja määriä ja luovuttamista koskeviin oikeuksiin liittyvin rajoituksin. Jäsenillä ja heidän huollettavillaan on myös oikeus käyttää kansallisten joukkojensa vastaavia palveluja, jos nämä joukot siihen suostuvat, ja samoilla edellytyksillä, joista määrätään tässä artikkelissa.

18 ARTIKLA OIKEUTETTUIJEN JÄSENTEN VEROTUKSEEN LIITTYVÄT VAPAUDET JA OIKEUDET

1. Oikeutetuilla jäsenillä ja heidän huollettavillaan on pöytäkirjan 8 artiklan 2 ja 3 kappaleessa, sopimuksen XI artiklan 4, 5 ja 6 kappaleessa sekä tämän täydentävän sopimuksen 16 ja 17 artikkelissa tarkoitettujen oikeuksien lisäksi seuraavat oikeudet, joiden täytäntöönpanosta voidaan määrätä tarkemmin keskinäisillä järjestelyillä:
 - a. henkilökohtaisten tavaroiden ja huonekalujen maahantuonti ja ostaminen tämän täydentävän sopimuksen liitteen mukaisesti;
 - b. tämän täydentävän sopimuksen liitteessä määritelty moottoriajoneuvojen maahantuonti ja ostaminen henkilökohtaiseen käyttöön. Jos nämä moottoriajoneuvot luovutetaan jäljempänä olevan 3 kohdan mukaisesti, ne voidaan korvata muilla Suomeen tuotavilla tai Suomessa ostettavilla moottoriajoneuvoilla tulleitta ja veroitta;
 - c. vapautus omien radioiden, televisioiden ja muiden televiestintälaitteiden leimaveroista ja lupamaksuista.
2. Jäsenten tuloja ja irtainta omaisuutta verotetaan sopimuksen X artiklan 1 ja 2 kappaleen sekä pöytäkirjan 7 artiklan mukaisesti, ja tässä verotuksessa oikeutetut

jäsenet muun muassa vapautetaan Suomen vuotuisista teliikenteen veroista, tietulleista ja maksuista.

3. Edellä 17 artiklan 6 ja 7 kohdassa määrätyin rajoituksin jäsenten ja heidän huollettaviensa tulleitta, veroitta ja muitta maksuitta tämän artiklan määräysten mukaisesti maahan tuomia tai ostamia tavaroita, lukuun ottamatta säännösteltyjä tavaroita, saa luovuttaa Suomessa myymällä, vaihtamalla tai lahjoittamalla ainoastaan seuraavissa tapauksissa:

- a. erioikeudet saanut henkilö vie tai jälleenvie tavarat maasta;
- b. tavarat luovutetaan samoja erioikeuksia nauttivien henkilöiden välillä;
- c. tavarat ovat vähäarvoisia edustuslahjoja;
- d. tavarat lahjoitetaan yhteisöille, hyväntekeväisyystoimijoille tai vastaaville organisaatioille, edellyttäen, että nämä on vapautettu Suomessa lahjoitustavaroista kannettavista veroista;
- e. tavarat ovat tuhoutuneet tai vahingoittuneet tai ne on menetetty varkauden vuoksi; tällöin edellytetään, että Suomen toimivaltaiset viranomaiset todistavat hävikin ja sen tosiseikat hyväksyttävällä romutustodistuksella, tulliasiakirjalla tai muulla asianmukaisella asiakirjalla;
- f. tavaroista on maksettu Suomessa kannettavat tullit ja/tai verot, jotka perustuvat tavaroiden käypään arvoon luovutusajankohtana.

19 ARTIKLA

VEROTUKSEEN LIITTYVIEN VAPAUKSIEN JA OIKEUKSIEN SOVELTAMINEN

1. Edellä 16–18 artiklassa määrätyt oikeudet annetaan liittokunnan esikunnalle sen tavoitteiden tukemiseksi, eikä tällä täydentävällä sopimuksella anneta jäsenille ja heidän huollettavilleen yksilöllisiä oikeuksia tässä suhteessa. Oikeuksia hallinnoidaan Suomen lainsäädännön mukaisesti, ja niitä hallinnoi liittokunnan esikunta, joka

- a. toteuttaa valtuuksiensa rajoissa asianmukaiset toimenpiteet valvoakseen verottomuutta ja tullittomuutta koskevien sääntöjen ja määräysten asianmukaista soveltamista ja estääkseen väärinkäytön;
- b. voi pyytää Suomea avustamaan mahdollisen väärinkäytön oikeudellisessa käsittelyssä;
- c. pyytää kaikkia jäseniä ja heidän huollettaviaan allekirjoittamaan

liittokunnan esikuntaan saapuessaan sitoumuksen, jossa tunnustetaan 17 ja 18 artiklassa määrätyt rajoitukset;

d. voi sopimuksen XII artiklan 1 kappaleen ja pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti tehdä Suomen kanssa keskinäisiä järjestelyjä, jotka koskevat kirjanpitoa tässä artiklassa määrätyistä oikeuksista ja niiden hallinnointia.

2. Jotta liittokunnan esikunnalle ja oikeutetuille jäsenille tällä täydentävällä sopimuksella annettu asema saadaan varmennetuksi sellaisia lomakkeita varten, joita edellytetään verottomien ja tullittomien ostosten tekemiseksi muissa valtioissa kuin Suomessa sekä tavaroiden maahan tuomiseksi, maasta viemiseksi ja jälleenviemiseksi, Suomi määrää viranomaisen varmentamaan liittokunnan esikunnan toimittamat ja sen välityksellä toimitetut lomakkeet.

3. Liittokunnan esikunta antaa määrätylle Suomen viranomaiselle luettelon henkilöistä, joilla on voimassa tämän täydentävän sopimuksen mukaisia oikeuksia. Täsmällisyyden vuoksi tällaiset luettelot annetaan kuukausittain.

4. Veroista ja maksuista, joita Suomessa mahdollisesti sovelletaan tämän täydentävän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, myönnetään vapautus.

5. Tämän täydentävän sopimuksen määräykset liittokunnan NCS-esikunnan verotukseen liittyvistä erioikeuksista ja vapauksista eivät syrjäytä Naton infrastruktuurihankkeiden rahoitusta ja niiden täytäntöönpanoa koskevia menettelyjä, eikä määräysten tarkoituksena ole rajoittaa tai syrjäyttää tällaisia oikeuksia, jotka Suomi myöntää yksittäisille valtioille, kansainvälisille järjestöille, kansalaisjärjestöille tai kansainvälisille tuomioistuimille.

6. Minkään tämän täydentävän sopimuksen 16–19 artiklassa ei katsota rajoittavan niitä menettelyjä, jotka Suomelle sallitaan, eikä niitä oikeuksia, jotka sille annetaan, sopimuksessa, erityisesti sen VII artiklan 6 kappaleen a kohdassa, IX artiklan 2 kappaleessa, XI artiklan 1 kappaleessa, XII artiklassa ja XIII artiklan 1–3 kappaleessa, sekä pöytäkirjassa, erityisesti sen 3 artiklan 2 kappaleessa ja 4 artiklassa, tai muutoin vaikuttavan näihin menettelyihin ja oikeuksiin.

20 ARTIKLA

YMPÄRISTÖN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN SUOJELU

1. Suomen ympäristönsuojelua ja terveyden ja turvallisuuden suojelua koskevia säädöksiä ja määräyksiä sovelletaan mahdollisuuksien mukaan liittokunnan esikuntaa koskevinä vähimmäisvaatimuksina samalla tavoin kuin niitä sovelletaan Suomen puolustusvoimiin, kuten kaikkia asianmukaisia Naton

standardointisopimuksia ja ohjeita, tunnustaen tässä täydentävässä sopimuksessa määrätyt vapautukset ja sanotun vaikuttamatta sopimuksen II artiklan soveltamiseen. Jos tämä on oikeudellisesti, operatiivisesti tai muutoin teknisesti mahdotonta, Suomen viranomaiset ja liittokunnan esikunta sopivat viipymättä muista keinoista keskinäisesti sovitun suojelun aikaansaamiseksi. Tässä artiklassa tarkoitettuun toimintaan mahdollisesti tarvittaviin lupamenettelyihin ja muihin virallisiin menettelyihin sovelletaan tämän täydentävän sopimuksen 4 artiklan 3 kohdassa määrättyä menettelyä.

2. Liittokunnan esikunta tarkastelee Suomen avulla jäljempänä 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla sitä, noudatetaanko liittokunnan esikunnan toiminnassa Suomen ympäristönsuojelusäädöksiä ja -määräyksiä. Tähän tarkasteluun sisältyy, ei kuitenkaan yksinomaan, mahdollisten ympäristövaikutusten tunnistaminen ja arviointi tarkoituksena estää ja vähimmäistää mahdolliset haitalliset ympäristövaikutukset ja, jos haittavaikutukset ovat väistämättömiä, ryhtyä asianmukaisesti korjaaviin toimenpiteisiin. Tässä yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota toimintaan, joka liittyy vaarallisten tavaroiden käyttöön ja varastointiin sekä kaasu- ja kemikaalipäästöihin, melutasoihin, koulutus- ja harjoitusalueisiin ja kaikenlaisen jätteen hävittämiseen.

3. Vaarallisten tavaroiden kuljetuksissa, siirroissa, varastoinnissa ja käsittelyssä sekä tavallista suuremmissa kuljetuksissa noudatetaan Suomen puolustusvoimiin sovellettavia vaatimuksia ja sääntelyä ja otetaan asianmukaisesti huomioon Suomessa voimassa olevat kansainväliset sopimukset sekä sovellettavat Naton standardointisopimukset ja ohjeet.

4. Liittokunnan esikunnan toteuttamia rakennustöitä ja muita toimintoja varten se asettaa vähintään ympäristöä ja rakentamista (mukaan lukien terveyden ja turvallisuuden suojelua) koskevat vaatimukset, jotka vastaavat Suomen puolustusvoimiin sovellettavia vaatimuksia, sääntöjä ja määräyksiä. Liittokunnan esikunta pyrkii mahdollisuuksien mukaan noudattamaan Suomen työterveys- ja turvallisuussääntelyä, ja jos tämä on oikeudellisesti, toiminnallisesti tai muutoin teknisesti mahdotonta, Suomen viranomaiset ja liittokunnan esikunta sopivat viipymättä muista keinoista tavoitellun suojelun aikaansaamiseksi, sanotun vaikuttamatta velvollisuuksiin, jotka liittyvät paikallisen työvoiman palkkaamiseen sopimuksen IX artiklan 4 kappaleen mukaisesti.

5. Jos Suomen lainsäädännöllä kielletään tiettyjen tuotteiden maahantuonti, liittokunnan esikunta voi tuoda niitä maahan Suomen suostumuksella, edellyttäen, ettei maahantuonti ole muiden sovellettavien kansainvälisten velvoitteiden vastaista ja ettei se vaaranna kansanterveyttä tai eläinten tai kasvien terveyttä. Liittokunnan

esikunta ja Suomi sopivat niistä tuoteryhmistä, joiden maahantuonnin Suomi hyväksyy tämän määräyksen mukaisesti.

6. Suomen toimivaltaiset viranomaiset avustavat tutkittaessa, noudatetaanko liittokunnan esikunnan toiminnassa Suomen ympäristönsuojelua ja työsuojelua koskevia säädöksiä ja määräyksiä, antavat ohjeita ja tietoja edellä mainituista säädöksistä, määräyksistä ja vaatimuksista jne. sekä neuvovat liittokunnan esikuntaa kyseisissä asioissa. Asianomaiset Suomen viranomaiset toimittavat edellä tarkoitetun Suomen sääntelyn liittokunnan esikunnalle englannin kielellä, kun liittokunnan esikunta sitä pyytää.

7. Kaikki ympäristöön ja työsuojeluun liittyvät tullit, verot ja maksut ratkaistaan tämän täydentävän sopimuksen 16 artiklan mukaisesti.

21 ARTIKLA TERVEYDEN SUOJELU

1. Liittokunnan esikunta kunnioittaa Suomen sääntelyä tartuntatautien, eläintautien ja kasvintuhoojien ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä soveltaa niitä Suomen tuella ja sovittaen toimensa yhteen Suomen kanssa.

2. Suomi antaa tukea ja apua paikallisesti, maanlaajuisesti tai kansainvälisesti esiintyviin tartuntatauteihin liittyvissä hätätilanteissa. Näitä tarkoituksia varten liittokunnan esikunta sallii pääsyn tiloihinsa tämän täydentävän sopimuksen 5 artiklan mukaisesti.

3. Liittokunnan esikunta ja Suomen viranomaiset ilmoittavat viipymättä toisilleen vakavien epideemisten tartuntatautien todetusta tai epäilystä puhkeamisesta, leviämisestä ja poistamisesta sekä näistä johtuvista toimenpiteistä.

4. Jos liittokunnan esikunta pitää tarpeellisena ryhtyä toimenpiteisiin terveyden suojelemiseksi sen käyttöön annetuissa paikoissa ja tiloissa ja sen käyttöön annetuilla alueilla, se sovittaa näiden toimenpiteiden toteuttamisen yhteen asianomaisten Suomen viranomaisten kanssa.

5. Asianomaiset Suomen viranomaiset antavat edellä tarkoitetut Suomen säädökset ja määräykset sekä kaikki asiaan liittyvät tiedot liittokunnan esikunnalle englannin tai ranskan kielellä.

22 ARTIKLA TERVEYDENHUOLLON JA SUUN TERVEYDENHUOLLON PALVELUT

Sopimuksen IX artiklan 5 kappaleen mukaisesti Suomi sallii jäsenten ja heidän

huollettaviensa saada terveydenhuoltoa ja suun terveydenhuoltoa, mukaan lukien sairaalahoito, tapauksen mukaan Suomen ja liittokunnan esikunnan tai lähettäjävaltioiden keskenään määräämillä tai sopimilla ehdoilla. Suomi toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että on olemassa menettelyllinen sääntely, jolla estetään tällaisen hoidon viivästyminen tai epääminen Suomen henkilötunnuksen, rekisteröinnin tai muun sellaisen todisteen puuttumisen perusteella, jota Suomen kansalaiset tavallisesti käyttävät asemansa todistamiseen.

23 ARTIKLA LIITOKUNNAN ESIKUNNAN JÄSENTEN JA HEIDÄN HUOLLETTAVIENSA EVAKUOINTI

Jäsenten ja näiden huollettavien evakuoinnista hätätilanteissa määrätään kyseisten lähettäjävaltioiden ja Suomen välisillä erillisillä järjestelyillä. Suomi ja liittokunnan esikunta sovittavat yhteen asianmukaiset menettelyt varmistaakseen, että ne jäsenet huollettavineen, joita lähettäjävaltio ei evakuoisi, evakuoidaan viipymättä.

24 ARTIKLA KIRJEENVAIHTO JA VIESTINTÄ

1. Virallista viestintää ja kirjeenvaihtoa varten liittokunnan esikunnalle sallitaan pääsy kiinteissä verkoissa, matkapuhelinverkoissa ja satelliittiyhteyksillä toimiviin puhelinjärjestelmiin, internet-palveluihin, televiestintäpalveluihin ja muihin tieto- ja viestintätekniisiin palveluihin, mukaan lukien radio- ja televisiopalvelut ja maanpäällisiin järjestelmiin ja satelliittijärjestelmiin perustuvat palvelut, sekä postipalveluihin Suomessa riippumatta siitä, tarjoaako palvelun kaupallinen vai julkinen toimija. Suomi ei ryhdy sellaisiin oikeudellisiin tai muihin vastaaviin toimenpiteisiin, jotka loukkaisivat liittokunnan esikunnan oikeutta tehdä sopimuksia näiden yksityisten palveluntarjoajien kanssa samoilla ehdoilla kuin Suomen puolustusvoimat voi tehdä. Liittokunnan esikunnan pyynnöstä Suomi ryhtyy kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin mahdollistaakseen liittokunnan esikunnan osallistumisen samoihin hankintasopimuksiin, joissa Suomen puolustusvoimat on osapuolena.

2. Liittokunnan esikunta saa käyttää vähintään Suomen puolustusvoimien viestintä-, kuriiri- ja postipalveluja ehdoilla, jotka vastaavat Suomen puolustusvoimiin sovellettavia ehtoja, edellyttäen, että Suomen puolustusvoimat tarjoaa nämä palvelut. Jos yksityiset palveluntarjoajat tarjoavat nämä palvelut, liittokunnan esikunta sopii ehdoista kahdenvälisesti näiden palveluntarjoajien kanssa.

3. Liittokunnan esikunta ja Pohjois-Atlantin neuvoston hyväksymien

toimintaperiaatteiden, sovellettavien Naton standardointisopimusten ja myöhempien sopimusten mukaisesti Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuoli voivat omalla kustannuksellaan ja Suomen kanssa koordinoiden perustaa ja pitää käytettävissä kiinteissä verkoissa, matkapuhelinverkoissa ja satelliittiyhteyksillä toimivia puhelinjärjestelmiä, internet-palveluja, posti- ja kuriiripalveluja sekä muita tieto- ja viestintäjärjestelmien palveluja Suomessa liittokunnan esikunnan ja sen jäsenten virkakäyttöä ja yksityistä käyttöä varten.

4. Liittokunnan esikunta saa Suomessa perustaa, pitää käytettävissä ja käyttää turvallisuusluokiteltuja ja -luokittelemattomia suojatun ja salatun viestinnän verkkoja, järjestelmiä ja keinoja, ja jos näitä järjestelmiä käyttää yksinomaan liittokunnan esikunta, se saa valvoa niitä turvallisuussyistä ja muita sallittuja tarkoituksia varten.

5. Sopimuksen XI artiklan 3 kappaleen mukaisesti Suomen viranomaiset eivät sovelle liittokunnan esikunnan viralliseksi merkittyyn tai muutoin viralliseksi ilmoitettuun kirjeenvaihtoon tai viestintään rajoituksia, tarkastuksia, sensuuria, viivytyksiä tai muuta valvontaa, jollei liittokunnan esikunta luovu tästä vapautuksesta. Vastaavasti liittokunnan esikunnassa edustettuna olevan lähettäjävaltion virallinen kirjeposti ja pakettiposti voidaan lähettää diplomaattiteitse tai sotilaspostin palvelukanavia käyttäen, jos sellaisia on käytettävissä, ilman rajoituksia, tarkastuksia, sensuuria, viivytyksiä tai muuta valvontaa Suomen taholta. Tällaiseen postiin tai aineistoon merkitään sana "Virallinen".

6. Liittokunnan esikunnalla on oikeus lähettää ja vastaanottaa virallista kirjepostia ja virallisia paketteja kuriirin välityksellä tai sinetöidyissä postisäkeissä, ja sillä on diplomaattikuriireihin ja -postiin sovellettavat erioikeudet ja vapaudet.

25 ARTIKLA TELEVIESTINTÄPALVELUT

1. Suomen toimivaltaisten viranomaisten kanssa erikseen tehtävillä järjestelyillä, jotka koskevat laitteistojen sijaintia ja teknisiä yksityiskohtia, liittokunnan esikunta voi tuoda maahan, perustaa, käyttää, pitää käytettävissä ja ylläpitää joko tilapäisesti tai pysyvästi hallussaan olevien tilojen ja alueiden sisä- tai ulkopuolella sellaisia televiestintäjärjestelmiä ja sotilasradioasemia, joita se voi tarvita viralliseen toimintaansa.

2. Suomi vastaa taajuusspektrin hallinnasta. Liittokunnan esikunta ja taajuusspektrin hallinnasta vastaavat Suomen viranomaiset vahvistavat liittokunnan esikunnan käyttämät taajuudet ja niiden parametrit noudattaen Naton toimivaltaisen viranomaisen määrittämiä menettelyjä. Liittokunnan esikunta ja Suomi toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet välttääkseen ja poistaakseen haitalliset keskinäiset

häiriöt sekä siviilialan televiestintäpalveluille ja sähkövoimalaitoksille aiheutuvat häiriöt. Liittokunnan esikunta voi toteuttaa tarvittavat turvallisuustoimenpiteet suojatakseen viestintäänsä Suomessa turvallisuussyistä ja joukkojen suojaamiseksi, edellyttäen, että se sovittaa toimenpiteensä ennakolta yhteen Suomen toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

3. Televiestintäjärjestelmiä ja sotilasradioasemia saa käyttää yksinomaan virallisiin tarkoituksiin edellisen kohdan mukaisesti.

4. Suomi ei peri liittokunnan esikunnalta maksua yksinomaan sotilaskäyttöön annetun sähkömagneettisen spektrin käytöstä. Liittokunnan esikuntaa kohdellaan Naton toimintaperiaatteiden mukaisesti, ja jollei toimintaperiaatteita ole, esikuntaa kohdellaan samalla tavoin kuin Suomen puolustusvoimia, kun on kyse siviilipalvelujen ja -järjestelmien käyttöön annettujen taajuuksien käytöstä.

5. Lankapuhelin-, lennätin- ja/tai tietojärjestelmiä ja -yhteyksiä koskevat hakemukset tehdään noudattaen asianomaisen Naton viranomaisen määrittämiä menettelyjä.

6. Suomi ei ryhdy sellaisiin oikeudellisiin tai muihin vastaaviin toimenpiteisiin, jotka loukkaisivat liittokunnan esikunnan oikeutta tehdä sopimuksia yksityisten televiestintäpalvelujen tarjoajien kanssa samoilla ehdoilla kuin Suomen puolustusvoimat voi tehdä. Liittokunnan esikunnan pyynnöstä Suomi ryhtyy kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin mahdollistaakseen liittokunnan esikunnan osallistumisen samoihin hankintasopimuksiin, joissa Suomen puolustusvoimat on osapuolena.

7. Televiestintäjärjestelmiä perustaessaan ja ylläpitäessään liittokunnan esikunta soveltaa Kansainvälisen televiestintäliiton hyväksymiä määräyksiä ja muita Suomea sitovia kansainvälisiä tai alueellisia televiestintämääräyksiä sekä Suomen säädöksiä ja määräyksiä. Liittokunnan esikunta vapautetaan tämän määräyksen soveltamisesta samoilta osin kuin vastaava vapautus myönnetään Suomen puolustusvoimille.

8. Liittokunnan esikunnalla on oikeus lähettää ja vastaanottaa salakielisiä sanomia ja tietoja.

26 ARTIKLA TURVALLISUUDEN JA JÄRJESTYKSEN YLLÄPITO TILOJEN JA ALUEIDEN SISÄ- JA ULKOPUOLELLA

1. Sopimuksen VII artiklan 10 kappaleen a kohdan ja pöytäkirjan 3 artiklan 2

kappaleen mukaisesti liittokunnan esikunnalla on oikeus ylläpitää turvallisuutta ja järjestystä esikunnan hallussa olevissa tiloissa ja sen hallussa olevilla alueilla. Liittokunnan esikunnan turvallisuushenkilöstö voi ryhtyä kaikkiin välttämättömiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin taatakseen järjestyksen, kurin ja turvallisuuden ylläpitämisen näissä tiloissa ja näillä alueilla. Tätä toimivaltaa käytetään Naton toimintaperiaatteissa määritellyllä tavalla ja Suomen kanssa myöhemmin tehtävien järjestelyjen mukaisesti. Suomen toimivaltaiset viranomaiset antavat pyynnöstä apua liittokunnan esikunnan päällikölle tai määrätylle edustajalle.

2. Liittokunnan esikunnan tilojen ja alueiden ulkopuolella turvallisuuden ja järjestyksen ylläpidosta vastaa Suomen viranomaiset. Liittokunnan esikunnan tilojen ja alueiden ulkopuolella liittokunnan esikunnan turvallisuushenkilöstö toimii ainoastaan sopimuksen VII artiklan 10 kappaleen b kohdassa määrättyissä olosuhteissa ja määrättyin ehdoin.

3. Sopimuksen VII artiklan 5 kappaleen b kohdan ja pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti liittokunnan esikunnan päällikölle tai määrätylle edustajalle ilmoitetaan viipymättä jäsenen tai tämän huollettavan pidättämisestä tai muusta vapaudenmenetyksestä.

4. Sellaisille jäsenille, jotka eivät ole Suomen kansalaisia eivätkä oleskele Suomessa pysyväisluonteisesti, voidaan antaa tuomioistuimen määräykset, sakot ja kutsut tiedoksi sen liittokunnan esikunnan päällikön välityksellä, johon heidät on määrätty palvelemaan.

27 ARTIKLA TURVALLISUUS JA JOUKKOJEN SUOJAUS

1. Suomi vastaa joukkojen suojauksesta kaikilta osin, mukaan lukien riskinarviointi, suunnittelu, järjestelyt ja toteuttaminen, noudattaen vastaavaa yksikköä (esikunta, yksilö, ryhmä jne.) koskevia kansallisia vaatimuksia, seuraavissa tilanteissa:

- a. liittokunnan esikunnan kehävalvonta;
- b. liittokunnan esikunnan järjestämien mutta sen tilojen ja alueiden ulkopuolella pidettävien kokousten turvaaminen;
- c. liittokunnan esikuntaan sijoitettujen tai siellä vierailevien tai muutoin liittokunnan esikunnan järjestämiin tapahtumiin osallistuvien VIP-henkilöiden suojaaminen.

2. Suomen viranomaiset ja liittokunnan esikunta tekevät läheistä yhteistyötä

tässä artiklassa tarkoitettuun toimintaan liittyvissä asioissa. Suomi ja liittokunnan esikunta vaihtavat keskenään tietoja sekä joukkojen suojauksesta että turvallisuushista.

3. Lähettäjävaltion erityisiä turvallisuusjärjestelyjä, kuten sen henkilöstön jäsenten henkösuojausta, koskevista vaatimuksista sovitaan erikseen lähettäjävaltion ja Suomen kahdenvälisin sopimuksin.

28 ARTIKLA ASEET

1. Jäsenet saavat pitää hallussaan ja kantaa virka-aseita sovellettavien lähettäjävaltion ja Suomen välisten kahdenvälisen sopimusten mukaisesti, sanotun vaikuttamatta sopimuksen VI artiklan soveltamiseen.

2. Yksityisomisteisia aseita ja ampumatarvikkeita koskeviin asioihin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä.

29 ARTIKLA LIIKENNESÄÄNNÖT JA MOOTTORIAJONEUVOT

1. Liittokunnan esikunnan virkakäyttöön tarkoitettujen moottoriajoneuvojen ja perävaunujen käyttöön sekä esikunnan jäsenten ja heidän huollettaviensa yksityisten moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja vesikulkuneuvojen henkilökohtaiseen käyttöön sovelletaan niiden tyypistä riippumatta Suomen liikennesääntöjä, lukuun ottamatta tässä täydentävässä sopimuksessa määrättyjä vapautuksia.

2. Liittokunnan esikunnan virkakäyttöön tarkoitettujen moottoriajoneuvojen ja perävaunujen osalta myönnetään niiden tyypistä riippumatta samat vapautukset Suomen liikennesäännöistä, jotka myönnetään Suomen puolustusvoimille.

3. Jos liittokunnan esikunta katsoo sen tarpeelliseksi, Suomi myöntää liittokunnan esikunnan virkakäyttöön tarkoitettujen moottoriajoneuvojen ja perävaunujen osalta niiden tyypistä riippumatta vapautukset Suomen sääntelystä, jolla asetetaan tällaisten moottoriajoneuvojen ja perävaunujen rakennetta, suunnittelua ja varusteita koskevia vaatimuksia. Tällöin kiinnitetään asianmukaista huomiota yleiseen turvallisuuteen ja järjestykseen sekä ympäristönsuojeluun.

4. Kaikentyyppisiin yksityisiin moottoriajoneuvoihin ja perävaunuihin, jotka tuodaan tilapäisesti maahan sopimuksen XI artiklan 6 kappaleen ja pöytäkirjan 8

artiklan 3 kappaleen mukaisesti, sovelletaan niiden ollessa maahan tuotuna ainoastaan sellaista vähimmäissääntelyä, jota Suomessa sovelletaan tieliikenteessä käytettävien moottoriajoneuvojen ja perävaunujen rakenteeseen, suunnitteluun ja varusteisiin. Samalla otetaan asianmukaisesti huomioon yleinen turvallisuus ja järjestys.

30 ARTIKLA AJOLUVAT

1. Sopimuksen IV artiklan määräyksiä sovelletaan kaikkiin jäseniin ja myös jäsenen huollettavaan, jos huollettava täyttää Suomen vaatimukset ajoluvan myöntämiseksi. Jos Suomen sääntely sitä edellyttää, Suomi myöntää suomalaisen ajoluvan ilman lisäkokeita tai -maksuja ja pyytämättä alkuperäisen ajoluvan luovuttamista tai tallettamista. Suomen pyynnöstä asianomainen liittokunnan esikunta antaa hyväksynnän, jolla se vahvistaa, että henkilö on jäsen tai jäsenen huollettava.

2. Jäsenille ja heidän huollettavilleen, jotka täyttävät Suomen vaatimukset ajoluvan myöntämiseksi, sallitaan heidän Suomessa oleskellessaan suomalaisen ajoluvan hankkiminen sen jälkeen, kun he ovat täyttäneet Suomen asianmukaisen sääntelyn vaatimukset.

31 ARTIKLA REKISTERIKILVET

1. Suomi rekisteröi toistaiseksi tai väliaikaisesti ja poistaa rekisteristä liittokunnan esikunnan virkakäyttöön tarkoitetut moottoriajoneuvot ja perävaunut sekä jäsenten ja heidän huollettaviensa yksityiset moottoriajoneuvot ja perävaunut niiden tyyppistä riippumatta ja antaa niille rekisterikilvet ja rekisteröintitodistukset tai väliaikaiset rekisteröintitodistukset sekä vaadittavat merkinnät tässä täydentävässä sopimuksessa määrättyjen ehtojen ja Suomen kanssa tehtävien erillisten järjestelyjen mukaisesti.

2. Liittokunnan esikunnalla on Suomen kanssa tehtävien erillisten järjestelyjen mukaisesti oikeus hoitaa virkakäyttöön tarkoitettujen moottoriajoneuvojensa ja perävaunujensa rekisteröinti niiden tyyppistä riippumatta, sanotun vaikuttamatta tämän artiklan 1 kohdan tai sopimuksen XI artiklan soveltamiseen.

3. Jos strateginen johtoesikunta katsoo sen välttämättömäksi toimenpiteeksi turvallisuussyistä ja joukkojen suojaamiseksi ja jos liittokunnan esikunta sitä pyytää, pääsy virkakäyttöön tarkoitettujen moottoriajoneuvojen ja perävaunujen sekä yksityisten moottoriajoneuvojen ja perävaunujen rekisteröintitietoihin rajoitetaan

sellaisiin toimijoihin, joilla on Suomen lainsäädännön mukaan rajoittamaton pääsy näihin tietoihin. Tätä ei katsota vapaaehtoiseksi luopumiseksi tämän täydentävän sopimuksen 7 ja 16–19 artiklassa määrätystä oikeuksista ja vapauksista.

4. Virkakäyttöön tarkoitettujen moottoriajoneuvojen ja perävaunujen rekisteröinnistä Suomessa ja rekisterikilvistä ei peritä maksua, ja yksityisten moottoriajoneuvojen ja perävaunujen rekisteröinnistä ja niiden rekisterikilpien antamisesta sekä peiterekisterikilpien antamisesta peritään ainoastaan tosiasialliset kulut.

5. Minkään tässä artiklassa ei katsota olevan ristiriidassa niiden liittokunnan esikunnalle pöytäkirjan 4, 8, ja 13 artiklassa tai lähettäjävaltiolle sopimuksen XI artiklassa annettujen oikeuksien kanssa, joiden nojalla ne saavat väliaikaisesti tuoda maahan ja jälleenviedä maasta virkakäyttöön tarkoitettuja ajoneuvoja sopimuksessa määrättyillä edellytyksillä ja asiakirjoilla, tai estävän näitä oikeuksia.

6. Suomen alueella rekisteröidyille yksityisille moottoriajoneuvoille ja perävaunuille suoritetaan tekninen määräaikaikatsastus Suomen sovellettavan sääntelyn mukaisesti.

32 ARTIKLA SOTILASKERHOT, MATKUSTUSMAKSUJEN ALENNUKSET JA LIIKUNTAPALVELUT

Suomi sallii erillisten paikallisten järjestelyjen mukaisesti jäsenille ja heidän huollettavilleen pääsyn olemassa oleviin sotilaille tarkoitettuihin liikunta- ja muihin palveluihin ja kerhoihin sekä myöntää heille olemassa olevia matkustusetuja ja matkustusmaksujen alennuksia samoilla ehdoilla, mukaan lukien maksut ja taksat, joita sovelletaan Suomen puolustusvoimiin kuuluviin ja heidän huollettaviinsa, sanotun vaikuttamatta sopimuksen IX artiklan 6 kappaleen soveltamiseen.

33 ARTIKLA KASVATUS JA KOULUTUS

1. Jäsenille ja heidän huollettavilleen sallitaan pääsy Suomen viranomaisten (mukaan lukien alueelliset, paikalliset ja vastaavat viranomaiset) järjestämään opetukseen ja varhaiskasvatukseen, mukaan lukien suomen ja ruotsin kielen opetus, samoilla edellytyksillä ja kurssimaksuilla kuin Suomen kansalaisille.

2. Suomen viranomaiset neuvovat liittokunnan esikunnan läheisyyteen sijoitettavan mutta muussa kuin Suomen koulutusjärjestelmässä (IB-koulut tai muut kansalliset koulut kuin Suomen koulut) toimivan kansainvälisen koulun

perustamisessa ja varmistavat, että tällaiseen kouluun sovelletaan samoja edellytyksiä kuin Suomessa toimiviin yksityisiin kouluihin. Tällaisen kansainvälisen koulun opetussuunnitelman on myös täytettävä Suomen koulujen opetussuunnitelman vähimmäisvaatimukset. Koulu vastaa kuitenkin akkreditointimenettelyyn liittyvistä maksuista.

3. Jos Suomessa sijaitsevalla liittokunnan esikunnalla on tarve perustaa ja ylläpitää myös muita kansainvälisiä kouluja, kaikki näihin kouluihin liittyvät yksityiskohdat, kuten niitä koskevat edellytykset ja menettelyt, määritellään erillisessä sopimuksessa.

4. Suomen viranomaiset tunnustavat Suomen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti 2 kohdassa tarkoitettujen koulujen antamat todistukset, edellyttäen, että näillä kouluilla on siihen tarvittavat valtuudet Suomen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Suomen viranomaiset antavat luvat opiskelijoiden siirtymisiin eri oppilaitosten ja koulutusasteiden välillä kaikissa Suomen koulutusjärjestelmissä perusopetuksesta lukioon ja korkeakouluihin/yliopistoihin.

34 ARTIKLA MORAALIA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ TOIMINTA

Sellaisten moraalialia ja hyvinvointia edistävien ohjelmien tukemiseen, jotka liittokunnan esikunta on perustanut Naton määräysten mukaisesti, jos esikunta on liittokunnan NCS-esikunta, tai jotka lähettäjävaltion kansalliset tukiyksiköt ovat perustaneet, saa osallistaa liittokunnan esikunnan jäseniä ja heidän huollettaviaan edellyttäen, että heille korvataan osallistumisestaan aiheutuvat kulut ja maksetaan palkkio. Tätä osallistumista ei katsota työsuhteeksi, se ei vastaa työsuhdetta, eikä siihen riippumatta osallistujien kansalaisuudesta sovelleta työtä, palvelussuhteita, sosiaalietuuksia ym. koskevaa Suomen lainsäädäntöä, ja korvaukset ja/tai palkkio vapautetaan Suomen verotuksesta.

35 ARTIKLA TÄYTÄNTÖÖNPANO JA RIITOJEN RATKAISEMINEN

1. Osapuolet sopivat, että ne ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin helpottaakseen tämän täydentävän sopimuksen täytäntöönpanoa ja toteuttamista. Tähän sisältyy paikallisten täytäntöönpanojärjestelyjen ja tarvittaessa henkilötietojen jakamista tai siirtämistä helpottavien järjestelyjen tekeminen.

2. Kaikessa tähän täydentävään sopimukseen perustuvassa viestinnässä ja kaikissa siihen perustuvissa järjestelyissä käytetään Naton virallisia kieliä.

3. Liittokunnan esikunnan ja Suomen väliset riidat tai kysymykset, jotka koskevat tämän täydentävän sopimuksen toteuttamista, ratkaistaan neuvotteluilla, turvautumatta oikeudelliseen tai hallinnolliseen menettelyyn. Osapuolet sopivat, että ne ratkaisevat yhdessä mahdolliset keskinäiset erimielisyytensä, jotka liittyvät tämän täydentävän sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen; riidat, joita ei voida ratkaista neuvotteluilla, ratkaistaan pöytäkirjan 15 artiklassa tarkoitetulla tavalla turvautumatta ulkopuoliseen oikeudelliseen tai hallinnolliseen menettelyyn tai ratkaisuelimeen.

36 ARTIKLA MUUTOKSET

1. Tätä täydentävää sopimusta voidaan muuttaa osapuolten keskinäisellä kirjallisella suostumuksella.
2. Muutokset tulevat voimaan tämän täydentävän sopimuksen 37 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

37 ARTIKLA VOIMAANTULO, VOIMASSAOLO JA VOIMASSAOLON PÄÄTTYMINEN

1. Tämä täydentävä sopimus tulee voimaan neljäntoista (14) päivän kuluttua päivästä, jona Suomen tasavallan hallitus on ilmoittanut kirjallisesti, että se on saattanut päätökseen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelynsä.
2. Tämä täydentävä sopimus on voimassa toistaiseksi ja riippumatta siitä, onko jokin liittokunnan esikunta pysyvästi Suomessa, niin kauan kuin Suomi on Pariisin pöytäkirjan sopimuspuolena.
3. Tähän täydentävään sopimukseen voivat liittyä ilman erillistä kutsua mahdolliset tulevat strategiset johtoesikunnat, siten kuin ne on määritelty tämän täydentävän sopimuksen 1 artiklan 5 alakohdassa, toimittamalla liittymiskirjan Suomen tasavallan hallitukselle ja jäljennöksen muille osapuolille.
4. Osapuoli voi milloin tahansa mutta aikaisintaan kahden (2) vuoden kuluttua tämän täydentävän sopimuksen voimaantulosta irtisanoa sen ilmoittamalla asiasta muille osapuolille kirjallisesti etukäteen asianmukaisia kanavia käyttäen.
5. Tämän täydentävän sopimuksen voimassaolo päättyy yhden (1) vuoden kuluttua tällaisen ilmoituksen vastaanottamisesta, jollei muuta sovita. Osapuolet voivat kuitenkin keskinäisellä suostumuksella ja erityisten olosuhteiden sitä edellyttäessä jatkaa tämän täydentävän sopimuksen voimassaoloa edelleen yhdellä (1) vuodella.

6. Jollei jäljempänä olevan 7 kohdan määräyksistä muuta johdu, tämä täydentävä sopimus on voimassa Pohjois-Atlantin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien vihollisuuksien aikana, sanotun vaikuttamatta sopimuksen XV artiklan ja pöytäkirjan 16 artiklan soveltamiseen. Tällaisten vihollisuuksien alettua kyseinen strateginen johtoesikunta ja Suomi tarkistavat kuitenkin välittömästi ne tämän täydentävän sopimuksen määräykset, jotka koskevat liittokunnan esikunnan sijaintia ja henkilöstövahvuutta, jotta täydentävän sopimuksen soveltamista voidaan muuttaa tarvittavilta osin.

7. Edellä määriteltyjen vihollisuuksien alettua kullakin osapuolella on oikeus keskeyttää tämän täydentävän sopimuksen minkä tahansa määräyksen soveltaminen, lukuun ottamatta 35 artiklaa, siltä osin kuin se on tarpeen, ilmoittamalla asiasta muille osapuolille 60 päivää etukäteen. Jos tätä oikeutta käytetään, osapuolet neuvottelevat viipymättä keskenään voidakseen sopia järjestelyistä, joiden mukaan ne määräykset, joiden soveltaminen on keskeytetty, korvataan asianmukaisilla määräyksillä.

Tehty _____ ssa päivänä _____ kuuta _____

kolmena kappaleena suomen ja englannin kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Jos syntyy tulkintaeroja, englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN PUOLESTA

Antti Häkkänen
Suomen tasavallan puolustusministeri

NATON OPERAATIOJOHTOPORTAAN JOHTOESIKUNNAN PUOLESTA

Kenraali Alexis G. Grynkewich
Naton Euroopan-joukkojen komentaja

NATON TRANSFORMAATIOJOHTOPORTAAN JOHTOESIKUNNAN
PUOLESTA

Amiraali Pierre Vandier
Naton transformatiojohtoportaan komentaja

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN
SEKÄ
NATON OPERAATIOPORTAAN JOHTOESIKUNNAN
JA
NATON TRANSFORMAATIOJOHTOPORTAAN JOHTOESIKUNNAN
VÄLILLÄ
PARIISIN PÖYTÄKIRJAN TÄYDENTÄMISESTÄ
TEHDYN SOPIMUKSEN
LIITE

1. Sen mukaan, mitä tässä täydentävässä sopimuksessa määrätään valvonnasta, käytöstä ja luovuttamisesta, oikeutetuilla jäsenillä ja heidän huollettavillaan on seuraavat oikeudet pantaessa täytäntöön 18 ja 19 artiklaa, sanotun vaikuttamatta Pariisin pöytäkirjan 8 artiklan 2 ja 3 kappaleen sekä sopimuksen, erityisesti sen XI artiklan 5 ja 6 kappaleen, mukaisiin erioikeuksiin:

a. Sopimuksen XI artiklan 5 ja 6 kappaleessa määrättyjen tarkoitusten mukaisesti henkilökohtaisten tavaroiden, huonekalujen ja yksityisten moottoriajoneuvojen ym. maahantuonti henkilökohtaiseen käyttöön seuraavasti:

- 1) henkilökohtaiset tavarat ja huonekalut: Oikeutettujen jäsenten ja heidän huollettaviensa saapumista maahan seuraavien kuuden kuukauden aikana, tai jos oikeutetut jäsenet saapuvat yksin, kuuden kuukauden aikana heidän viimeisen huollettavansa saapumisesta oikeutetut jäsenet saavat tuoda maahan omia ja huollettaviensa henkilökohtaisia tavaroita ja huonekaluja tulleitta ja veroitta henkilökohtaiseen käyttöönsä palveluksensa ajaksi. Kyseisen kuuden kuukauden määräajan kuluttua oikeutetut jäsenet saavat tuoda maahan tulleitta ja veroitta myös täydentävän erän henkilökohtaisia tavaroita ja huonekaluja. Oikeutetut jäsenet saavat kaikissa tapauksissa ja kaikkina aikoina korvata kadonneet tai tuhoutuneet henkilökohtaiset tavarat tai huonekalut, jotka on aiemmin tuotu maahan tulleitta tai veroitta, tuomalla maahan vastaavat esineet tulleitta ja veroitta. Tällaiset esineet, mukaan lukien muut Naton palveluksen aikana hankitut henkilökohtaiset tavarat, saa myös viedä uudellaan maasta tulleitta ja veroitta;
- 2) oikeutetut jäsenet saavat tuoda maahan tulleitta ja veroitta palveluksensa ajaksi osana henkilökohtaisia tavaroitaan ja

huonekalujaan omaan ja huollettaviensa henkilökohtaiseen käyttöön

- 1) yksityiset moottoriajoneuvonsa (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä);
 - 2) yksityiset moottoripyöränsä (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä);
 - 3) yksityiset matkailuperävaununsa (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä);
 - 4) yksityiset matkailuautonsa (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä);
 - 5) yksityiset perävaununsa (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä);
 - 6) yksityiset huvialuksensa (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä);
- 3) paketteja saa vastaanottaa liittokunnan esikunnan tai Suomen postijärjestelmien välityksellä tulleita ja veroita, jos pakettien sisältö on tarkoitettu oikeutettujen jäsenten ja heidän huollettaviensa henkilökohtaiseen käyttöön. Tämä ei vaikuta Suomen ja muiden valtioiden välillä tehtyihin kahdenvälisiin sopimuksiin postijärjestelmien toiminnasta.

b. Oikeutetut jäsenet saavat hankkia palveluksensa aikana omaan ja huollettaviensa henkilökohtaiseen käyttöön jäljempänä mainittuja tuotteita Suomessa tulleita ja veroita. Näihin hankintoihin sovellettavat Suomen tullit ja verot jätetään kantamatta tai ne palautetaan Suomen määräämää menettelyä noudattaen:

- 1) oikeutettujen jäsenten päivittäiseen kotitalouskäyttöön tarkoitetut henkilökohtaiset tavarat, kun tavaroiden yhteenlaskettu arvo yhden tosittien mukaan ylittää 170:tä euroa. Strateginen johtoesikunta ja Suomi voivat laatia yhdessä yksityiskohtaisen luettelon tavaroista;
- 2) yksityiset moottoriajoneuvot (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä): yksi yksityinen moottoriajoneuvo

yhtä kotitalouteen kuuluvaa ja Suomessa ajoluvan ikävaatimuksen täyttävää henkilöä kohti;

- 3) moottoripyörät (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä): yksi moottoripyörä yhtä kotitalouteen kuuluvaa ja Suomessa ajoluvan ikävaatimuksen täyttävää henkilöä kohti;
- 4) matkailuperävaunut (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä): yksi matkailuperävaunu yhtä oikeutettua jäsentä kohti;
- 5) matkailuautot (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä): yksi matkailuauto yhtä oikeutettua jäsentä kohti;
- 6) perävaunut (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä): yksi perävaunu yhtä oikeutettua jäsentä kohti;
- 7) huvialukset (sellaisina kuin ne määritellään Suomen lainsäädännössä): yksi huvialus yhtä oikeutettua jäsentä kohti;
- 8) yksityisissä moottoriajoneuvoissa ja moottoripyörissä käytettävät bensiini ja muut polttoaineet. Liittokunnan esikunta ja Suomi voivat keskenään sopia määrällisistä rajoituksista.
- 9) yksityisten sähköajoneuvojen ja muiden ladattavien ajoneuvojen lataaminen. Liittokunnan esikunta ja Suomi voivat keskenään sopia määrällisistä rajoituksista.

2. Jäsenet ja heidän huollettavansa saavat ostaa ikärajoitusten alaisia säännösteltyjä tavaroita, kuten tupakkaa ja muita nikotiinituotteita sekä alkoholituotteita, liittokunnan esikunnan kanttiineissa liittokunnan esikunnan ja Suomen kesken sovittavina määrinä.

3. Tuodessaan maahan tässä liitteessä tarkoitettuja esineitä oikeutettujen jäsenten ja heidän huollettaviensa on noudatettava Suomen lainsäädäntöä, joka koskee tuotteiden maahantuontia ja maastavientiä matkatavaroissa ja/tai postitse. Henkilökohtaisia tavaroita saa tuoda maahan ainoastaan henkilökohtaiseen käyttöön ja kohtuullisina määrinä, jotka eivät osoita kaupallista tai ammattimaista käyttöä.

4. Vapautukset yksityisten moottoriajoneuvojen, matkailuautojen, matkailuperävaunujen ja muiden perävaunujen, moottoripyörien ja huvialusten maahantuontiin tai ostamiseen liittyvistä veroista myönnetään enintään kolme (3) kuukautta ennen oikeutetun jäsenen saapumista Suomeen. Näitä vapautuksia saa myöntää ainoastaan suunnitellun palvelusajan viimeisten kuuden kuukauden aikana tapauksen mukaan joko lähettäjävaltion tai liittokunnan esikunnan perustellulla hyväksynnällä.

5. Liittokunnan esikunta antaa sisäiset määräykset sellaisten hankintojen hallinnoinnista, jotka tehdään liittokunnan esikunnan kanttiinissa kyseisen esikunnan virallisia tehtäviä varten.

6. Minkään tässä liitteessä ei tulkita vaikuttavan vapautuksiin kansainvälisiä rajoja ylitettäessä sovellettavista tulleista, ja jokaisen vastuulla on ottaa asianmukaisesti huomioon voimassa olevat tullimääräykset ja noudattaa niitä.

7. Edellä määrätyt määrät arvioidaan uudelleen jommankumman osapuolen pyynnöstä, ja muutoksista sovitaan Suomen ja strategisen johtoesikunnan kirjeenvaihdolla.